

Tillægsbetænkning afgivet af Retsudvalget den 31. maj 2007

Tillægsbetænkning

over

Forslag til lov om forældelse af fordringer (forældelsesloven)

[af justitsministeren (Lene Espersen)]

1. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 28. februar 2007 og var til 1. behandling den 22. marts 2007. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Retsudvalget. Udvalget afgav betænkning den 3. maj 2007. Lovforslaget var til 2. behandling den 22. maj 2007, hvorefter det blev henvist til fornyet behandling i Retsudvalget.

Dispensation fra § 8 a, stk. 2, i Folketingets forretningsorden

Udvalget anmoder om, at Folketinget dispenserer fra reglen i forretningsordenen om, at 3. behandling først må finde sted 2 dage efter, at tillægsbetænkningen er omdelt.

Møder

Udvalget har, efter at lovforslaget blev henvist til fornyet udvalgsbehandling, behandlet dette i 2 møder.

Sammenhæng med lovforslag nr. L 166

Lovforslaget skal ses i sammenhæng med forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om forældelse af fordringer m.v. (Ændringer som følge af ny lov om forældelse af fordringer, ophævelse af købelovens reklamationsfrist ved visse køb m.v.) (lovforslag nr. L 166).

Skriftlige henvendelser

Udvalget har under den fornyede behandling af lovforslaget modtaget skriftlige henvendelser fra:

Dansk Metal, FOA, 3F og HK,
Advokatfirmaet Elmer & Partnere,
Fagligt Fælles Forbund
FTF,
Lars Jensen, Rødekro,
Teknisk Landsforbund og
advokat Olav Willadsen, Glostrup.

Justitsministeren har over for udvalget kommenteret de skriftlige henvendelser til udvalget.

Deputation

Endvidere har advokatfirmaet Elmer & Partnere mundtligt over for udvalget redegjort for deres holdning til lovforslaget.

Spørgsmål

Udvalget har under den fornyede behandling af lovforslaget stillet 32 spørgsmål til justitsministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret, og 4 spørgsmål til beskæftigelsesministeren, som denne har besvaret. Udvalgets spørgsmål og ministrenes svar herpå er optrykt som bilag til betænkningen.

Samråd

Udvalget har stillet 1 samrådsspørgsmål til justitsministeren til mundtlig besvarelse. Ministeren har besvaret spørgsmålet i et samråd med udvalget den 24. maj 2007. Ministeren har efterfølgende sendt udvalget det talepapir, der lå til grund for ministerens besvarelse af spørgsmålet.

2. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et *flertal* i udvalget (udvalget med undtagelse af EL) indstiller lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Et *mindretal* i udvalget (EL) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.

Enhedslisten stemmer imod lovforslag nr. L 165 og nr. L 166.

De nye forældelsesregler kan få alvorlige konsekvenser for mennesker, der kommer til skade på arbejde. I arbejdsskadesager har der indtil vedtagelsen af disse forslag ikke været en kort forældelsesfrist, men udelukkende en lang frist på 20 år. Denne frist bliver med forslaget reelt nedsat til 5 år. Det er logik for burhøns, at en sådan kortere frist vil få betydning. Det er jo et faktum, at arbejdsskadesager meget tit har en særlig karakter. For det første, fordi de som udgangspunkt bliver behandlet af offentlige myndigheder – Arbejdsskadesstyrelsen og Ankenævnet. For det andet behandles en række sager også ved domstolene. Det drejer sig om sager, hvor arbejdsgiveren kan pålægges et direkte ansvar og dermed forpligtes til at betale erstatning efter erstatningsansvarsloven.

Sagerne bliver yderligere kompliceret af en række faktorer. For det første kan der ikke gives erstatning for svie og smerte og tabt arbejdsfortjeneste efter arbejdsskadeloven, men kun efter erstatningsansvarsloven. For det andet er erstatningsniveauet, når det handler om men og erhvervsevnetab, i arbejdsskadeloven generelt lavt, hvorfor der nogle gange vil være basis for at videreføre en vunden sag ved domstolene med de såkaldte differencekrav. For det tredje er mulighederne for rent faktisk at få erstatning for en arbejdsskade i en række sager uklare. Det gælder ikke mindst erhvervs sygdomme og i særdeleshed sager om skader på bevægeapparatet.

Endelig er der det særlige forhold i arbejdsskadesager, at skadeforvolderen er arbejdsgiver for den skadelidte. Det betyder, at skadelidte i nogle sager kan være tvunget til at tage mulighederne for fremtidig beskæftigelse med i overvejelserne om et sagsanlæg eller ej.

Disse forhold begrunder i sig selv en væsentlig længere forældelsesfrist end 5 år.

For at det ikke skal være løgn, er det fuldstændig uklart, hvor omfattende forringelserne for de arbejdsskadedes muligheder for at føre erstatningssager bliver på grund af lovforslagene. Der er lagt op til et utal af fortolkningsmuligheder, når loven skal omsættes til praksis. Under udvalgsbehandlingen har førende arbejdsskadeadvokater kritiseret lovforslagene, og på trods af de stillede ændringsforslag er kritikken på ingen måde blevet tilbagevist.

Til illustration fremgår det af ministerens besvarelse af L 165 – spørgsmål 38, at Højesterets underkendelse af en administrativ indført 5-årig forældelsesfrist i 1999 førte til 998 genoptagne sager, hvoraf de 345 gav erstatning til de skadelidte. Om den aktuelle 5-års-frist vil have lige så omfattende konsekvenser, kan hverken be- eller afkræftes.

Kort sagt findes der ingen fornuftig begrundelse for at indføre en 5-årig forældelsesfrist i arbejdsskadesager, hvorimod der er mange gode grunde til at lade være.

Enhedslisten støtter det stillede ændringsforslag til L 166, som trods alt forbedrer mulighederne for de arbejdsskadede i forhold til det oprindelige forslag. Hvor det oprindelige forslag generelt opererede med en 3-årig forældelsesfrist, betyder ændringerne, at den i arbejdsskadesager bliver 5 år. Det ændrer dog ikke ved det faktum, at forældelsesfristen forkortes fra de nuværende 20 år. Det må siges at være 4 skridt baglæns og et skridt frem. Samtidig betyder ændringsforslaget, at fristen kan forlænges med 3 år i stedet for som oprindelig 1 år. Det vil have betydning i sager, der først køres gennem Arbejdsskadesstyrelsen og ankenævnet og derefter rejses ved domstolene. Men også her er det kun tale om en delvis genopretning af skaderne i det oprindelige forslag.

Endeligt skal det fremhæves, at præciseringen i ændringsforslaget og bemærkningerne hertil af, hvornår forældelsesfristen skal regnes fra, også er et fremskridt i forhold til det oprindelige forslag. Men det betyder overhovedet ikke en hug- og stikfast sikring mod, at arbejdsskadede helt uforskyldt kan blive ramt af forældelsesfristen.

Siumut, Tjóðveldisflokkurin, Fólkaflokkurin og Inuit Ataqatigiit var på tidspunktet for tillægsbetænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i tillægsbetænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i tillægsbetænkningen.

Birthe Rønn Hornbech (V) Michael Aastrup Jensen (V) Karsten Nonbo (V) Søren Pind (V)
Peter Skaarup (DF) fmd. Kim Christiansen (DF) Hans Kristian Skibby (DF) Tom Behnke (KF)
Allan Niebuhr (KF) Simon Pihl Sørensen (S) Per Kaalund (S) Lissa Mathiasen (S)
Frode Sørensen (S) Elisabeth Arnold (RV) Simon Emil Ammitzbøll (RV)
Anne Baastrup (SF) nfmd. Line Barfod (EL)

Siumut, Tjóðveldisflokkurin, Fólkaflokkurin og Inuit Ataqatigiit havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	51	Enhedslisten (EL)	6
Socialdemokratiet (S)	47	Siumut (SIU)	1
Dansk Folkeparti (DF)	23	Tjóðveldisflokkurin (TF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	18	Fólkaflokkurin (FF)	1
Det Radikale Venstre (RV)	16	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	11	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	3

Oversigt over bilag vedrørende L 165 efter betækningsafgivelse

Bilagsnr.	Titel
8	Betænkning afgivet den 3/5-07
9	Henvendelse af 14/5-07 fra advokatfirmaet Elmer & Partnere
10	Henvendelse af 14/5-07 fra Lars Jensen, Rødebro
11	Henvendelse af 16/5-07 fra FTF
12	Henvendelse af 16/5-07 fra advokat Olav Willadsen, Glostrup
13	1. udkast til tillægsbetænkning
14	Henvendelse af 21/5-07 fra Fagligt Fælles Forbund
15	Henvendelse af 23/5-07 fra Dansk Metal, FOA, 3F og HK
16	Henvendelse af 23/5-07 fra Fagligt Fælles Forbund
17	Henvendelse af 23/5-07 fra advokatfirmaet Elmer & Partnere
18	Notat om forældelse, anmeldelse og genoptagelse af arbejdsskadesager, fra Arbejdsskadestyrelsen
19	Henvendelse af 29/5-07 fra advokat Olav Willadsen, Glostrup
20	Henvendelse af 29/5-07 fra Teknisk Landsforbund
21	2. udkast til tillægsbetænkning
22	Kopi af udtalelse fra Landsforeningen for Arbejdsskadede (LFA), fra justitsministeren

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 165 efter betækningsafgivelse

Spm.nr.	Titel
11	Spm., om lovforslaget indebærer, at forældelsesfristen for reparationsarbejder udført for forbrugere bliver 10 år, mens reklamationsfristen for tilsvarende fabriksnye genstande er 2 år, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
12	Spm. om kommentar til henvendelsen af 14/5-07 fra advokatfirmaet Elmer & Partnere, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
13	Spm. om kommentar til henvendelsen af 14/5-07 fra Lars Jensen, Rødebro, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
14	Spm. om den 3-årige forældelsesfrist, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
15	Spm. om, hvilke særlige hensyn der ligger bag den foreslåede forældelsesfrist på 5 år, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
16	Spm. om den foreslåede tillægsfrist på 1 år, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
17	Spm. om den foreslåede 3-årige forældelsesfrist, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
18	Spm. om den foreslåede 3-årige forældelsesfrist, til justitsministeren, og ministerens svar herpå

-
- 19 Spm. om rådgivning fra en faglig organisation, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 20 Spm. om konsekvenser for arbejdsskadede, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 21 Spm. om kommentar til henvendelsen af 16/5-07 fra FTF, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 22 Spm. om kommentar til henvendelsen af 16/5-07 fra advokat Olav Willadsen, Glostrup, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 23 Spm. om kommentar til henvendelsen af 21/5-07 fra Fagligt Fælles Forbund, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 24 Spm. om kommentar til henvendelsen af 23/5-07 fra Dansk Metal, FOA, 3F og HK, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 25 Spm. om forskellen på de foreslåede regler om forældelse for arbejds-skader og miljøskader, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 26 Spm. om kommentar til henvendelsen af 23/5-07 fra Fagligt Fælles Forbund, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 27 Spm. om kommentar til henvendelsen af 23/5-07 fra advokatfirmaet Elmer & Partnere, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 28 Spm. om ministerens talepapir til samrådet 24/5-07 om samråds-spørgsmål A, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 29 Spm. om konkrete eksempler på, hvad der i forhold til forældelsesfri-stens påbegyndelse, for så vidt angår arbejdsskader, nærmere ligger i, at den tilskadekomne fik eller »burde« have fået kendskab til kravet, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 30 Spm. tilbagetaget
- 31 Spm. tilbagetaget
- 32 Spm. om arbejdsskadekrav, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 33 Spm. om begyndelsestidspunktet for forældelse af arbejdsskadesager, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 34 Spm., om tillægsfristen for arbejdsskader fastsættes til 3 år, til ju-stitsministeren, og ministerens svar herpå
- 35 Spm. om kommentar til de to eksempler på sager, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 36 Spm. om et tænkt eksempel, hvor en person kommer ud for en ar-bejdsulykke, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 37 Spm. om domme, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 38 Spm. om antallet af sager, som er blevet afvist af Arbejdsskadestyrel-sen, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 39 Spm. om den 5-årige frist, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 40 Spm., om lovforslaget vil resultere i flere retssager, til justitsministe-ren, og ministerens svar herpå
- 41 Spm. om den foreslåede tillægsfrist på 1 år, til justitsministeren, og

- ministerens svar herpå
- 42 Spm. om den foreslåede tillægsfrist på 1 år, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 43 Spm. om, hvilke grupper der vil blive stillet ringere med en vedtagelse af L 165 og L 166, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
- 44 Spm. om, hvor mange personer der vil blive stillet ringere, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
- 45 Spm. tilbagetaget
- 46 Spm. om kommentar til de ændringsforslag, som er foreslået af advokatfirmaet Elmer og Partnere, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
- 47 Spm. om, hvor mange personer der efter en eventuel vedtagelse af de i spørgsmål 46 nævnte ændringsforslag skønnes at ville være dårligere stillet end efter gældende lovgivning, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
- 48 Spm. om kommentar til henvendelsen af 29/5-07 fra advokat Olav Willadsen, Glostrup, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 49 Spm. om kommentar til henvendelsen af 29/5-07 fra Teknisk Landsforbund, til justitsministeren, og ministerens svar herpå

Oversigt over samrådsspørgsmål vedrørende L 165 efter betækningsafgivelse**Samråds-
spm.nr. Titel**

A Samrådspm. om en uddybelse af besvarelsen af spørgsmål 12 vedr.
henvendelse fra advokatfirmaet Elmer & Partnere vedr. arbejdsska-
der, til justitsministeren

Udvalgets spørgsmål til justitsministeren og beskæftigelsesministeren og disses svar herpå

Spørgsmål og svar er optrykt efter ønske fra udvalget.

Spørgsmål 11-29, 32-42, 48 og 49 er stillet til justitsministeren. Spørgsmål 43, 44, 46 og 47 er stillet til beskæftigelsesministeren.

Spørgsmål 11:

Kan ministeren bekræfte, at lovforslaget indebærer, at forældelsesfristen for reparationsarbejder udført for forbrugere bliver 10 år, mens reklamationsfristen for tilsvarende fabriksnye genstande er 2 år.

Svar:

Justitsministeriet går ud fra, at spørgsmålet vedrører fristerne for at fremsætte krav i anledning af mangler henholdsvis ved udført reparationsarbejde på varer eller fast ejendom og ved købte varer.

Det er korrekt, at der i dag efter købeloven gælder en reklamationsfrist på 2 år ved køb af varer. Lovforslaget går ikke ud på at ændre denne frist eller at indføre en tilsvarende reklamationsfrist ved reparationsarbejder, som ikke er omfattet af købeloven.

Muligheden for at gøre krav gældende i anledning af mangler ved reparationsarbejde bortfalder i dag først endeligt ved forældelse, og lovforslaget medfører som nævnt ingen ændring heri. For fordringer i anledning af sådanne mangler gælder i dag en 5-årig forældelsesfrist, der suspenderes ved fordringshaverens uvidenhed om sit krav eller om skyldnerens opholdssted, kombineret med en absolut 20-årig forældelsesfrist. Forslaget til ny forældelseslov går ud på at forkorte disse frister til henholdsvis 3 og 10 år. Samtidig foreslås det, at der ikke gyldigt kan indgås aftaler med forbrugere om kortere frister.

Der henvises i øvrigt til besvarelsen af spørgsmål nr. 9 vedrørende lovforslaget.

Spørgsmål 12:

Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 14/5-07 fra advokatfirmaet Elmer & Partnere, vedr. L 165 og L 166, jf. L 165 – bilag 9.

Svar:

Advokat Karsten Høj og advokat Søren Kjær Jensen anfører i brevet af 14. maj 2007 en række betragtninger vedrørende virkningerne af forslaget til ny forældelseslov for krav i anledning af personskade, herunder særligt for krav i anledning af arbejdsskader.

Advokaterne kritiserer for det første, at der indføres en 3-årig forældelsesfrist for krav i anledning af personskader.

For det andet anfører de, at det er uklart, hvordan begyndelsestidspunktet for forældelsesfristen fastlægges ved krav i anledning af arbejdsskader.

For det tredje kritiserer advokaterne den 1-årige tillægsfrist, der foreslås indført ved lovforslagets § 21, stk. 2, hvorefter forældelse tidligst indtræder et år efter, at en myndighed har givet meddelelse

om sin afgørelse, hvis en sag om fordringens eksistens eller størrelse eller en sag, som er afgørende herfor, er indbragt for den administrative myndighed inden forældelsesfristens udløb.

For så vidt angår spørgsmålet om indførelse af en almindelig 3-årig forældelsesfrist, skal Justitsministeriet anføre, at forslaget bygger på Forældelsesudvalgets anbefaling i betænkning nr. 1460/2005 om revision af forældelseslovgivningen.

For almindelige krav på erstatning eller godtgørelse i anledning af personskade gælder i dag en 5-årig forældelsesfrist, som suspenderes ved fordringshaverens utilregnelige uvidenhed om kravet eller skyldnerens opholdssted, kombineret med en 20-årig forældelsesfrist, som regnes fra kravets stiftelsestidspunkt. Den 5-årige frist er fastlagt ved 1908-loven om forældelse af visse fordringer, mens den 20-årige frist er fastlagt ved Danske Lov 5-14-4.

Højesteret har i en dom, der er optrykt i Ugeskrift for Retsvæsen 2000, side 19, fastslået, at 1908-loven ikke finder anvendelse på krav i henhold til arbejdsskadesikringsloven. Således er sådanne krav alene underlagt den 20-årige forældelsesfrist, som er fastlagt ved Danske Lov 5-14-4.

Forslaget til ny forældelseslov vil bevirke, at både almindelige krav på erstatning eller godtgørelse i anledning af personskade og krav i henhold til arbejdsskadesikringsloven underlægges en 3-årig forældelsesfrist, som suspenderes ved fordringshaverens utilregnelige uvidenhed om fordringen eller skyldneren, kombineret med en 30-årig forældelsesfrist, som regnes fra den skadevoldende handlingens ophør.

Forældelsesudvalget anførte i betænkningen bl.a., at en frist på 3 år under nutidens forhold normalt må anses for tilstrækkelig til, at fordringshaveren kan tage stilling til eventuelle indsigelser mod kravet og om fornødent foretage retslige skridt. Samtidig taler de hensyn, som ligger bag forældelsesreglerne, herunder bevismæssige forhold og indretningshensyn, generelt for, at forældelsesfristen ikke gøres længere end nødvendigt.

Særligt hvad angår fordringer i henhold til arbejdsskadesikringsloven, hvor der som nævnt i dag alene gælder en forældelsesfrist på 20 år, er det udvalgets opfattelse, at disse fordringer kan indpasses under de almindelige forældelsesfrister, der foreslås. Udvalget finder således ikke, at der kan peges på særlige forhold, der nødvendiggør opretholdelse af særregler, jf. betænkning nr. 1460/2005, side 169.

Justitsministeriet er enig i udvalgets overvejelser. Det er bl.a. væsentligt at være opmærksom på, at den 3-årige forældelsesfrist først regnes fra den dag, hvor fordringshaveren fik eller burde have fået kendskab til fordringen eller skyldneren. Det betyder, at i en række tilfælde vil forældelsesfristen først løbe fra det tidspunkt, hvor det ved en lægeundersøgelse bliver diagnosticeret, at der er indtrådt en erstatningsberettigende skade. Derudover er det ved arbejdsulykker en forudsætning, at skadelidte er eller burde være bekendt med, at skaden er en følge af arbejdsforholdene.

Endvidere lægger Justitsministeriet vægt på, at der ved lovforslaget foreslås indført den ovenfor nævnte regel om »foreløbig« afbrydelse, jf. lovforslagets § 21, stk. 2. Reglen indebærer ikke, at forældelse i disse tilfælde indtræder allerede efter et år, men derimod, at forældelse tidligst indtræder et år efter, at en myndighed har givet meddelelse om sin afgørelse, hvis en sag om fordringens eksistens eller størrelse eller en sag, som er afgørende herfor, inden forældelsesfristens udløb er indbragt for den administrative myndighed. Ordet »tidligst« indebærer, at hvis den almindelige forældelsesfrist fører til, at forældelse indtræder på et senere tidspunkt, end hvad der ville følge af tillægsfristen, er det den almindelige frist, der gælder. Tillægsfristen vil derfor i intet tilfælde stille en fordringshaver ringere end det, der følger af de foreslåede almindelige forældelsesregler. Der er altså tale om en tillægsfrist, dvs. en udvidelse af den frist, der ellers ville gælde efter lovens hovedregler, og dermed en udvidelse af fordringshavers mulighed for at gennemføre et krav. Det er såle-

des ikke korrekt, når advokaterne anfører, at der er tale om en begrænsning af fordringshavers adgang til at gennemføre et krav.

En forældelsesfrist indebærer normalt, at en fordringshaver skal have foretaget retslige skridt inden udløbet af forældelsesfristen. Forslaget om »foreløbig« afbrydelse bevirker, at fordringshaveren ikke nødvendigvis behøver at have foretaget retslige skridt inden udløbet af den 3-årige frist. I de tilfælde, hvor en relevant administrativ myndighed kan behandle kravet, skal fordringshaver blot have indbragt kravet for denne myndighed inden 3 år fra det tidspunkt, hvor fordringshaveren fik eller burde have fået kendskab til fordringen eller skyldneren. For så vidt angår krav i anledning af arbejdsskader, skal kravet således blot være indbragt for den relevante administrative myndighed (Arbejdsskadestyrelsen) inden udløbet af den 3-årige frist.

For så vidt angår begyndelsestidspunktet for forældelsesfristen ved krav i anledning af arbejdsskader foreslås det ved forslaget § 2, stk. 1, at forældelsesfristen regnes fra det tidligste tidspunkt, til hvilket fordringshaveren kunne kræve at få fordringen opfyldt, medmindre andet følger af andre bestemmelser. Dette tidspunkt benævnes normalt forfaldstidspunktet. Forfaldstidspunktet er ikke sammenfaldende med betalingstidspunktet, dvs. det tidspunkt, hvor kravet kan kræves betalt, og hvorfra renter påregnes. Forfaldstidspunktet er derimod det tidligste tidspunkt, til hvilket kravet i det hele taget kan fremsættes over for skyldneren.

Det foreslås samtidig, at det præciseres i loven, at for fordringer på erstatning eller godtgørelse for skade forvoldt uden for kontraktforhold vil forfaldstidspunktet være tidspunktet for skadens indtræden, jf. forslaget § 2, stk. 4.

Den gældende 5-årige forældelsesfrist efter 1908-loven regnes ligeledes fra forfaldstidspunktet. Den eksisterende retspraksis vil således kunne være vejledende for fastlæggelse af forfaldstidspunktet for krav i anledning af personskade, og det gælder også for personskadekrav efter arbejdsskadesikringsloven. På grund af muligheden for suspension ved fordringshaverens utilregnelige uvidenhed om fordringshaveren eller skyldneren, jf. ovenfor, vil det imidlertid i almindelig være af mindre betydning at fastlægge det nøjagtige forfaldstidspunkt. Der henvises herom i øvrigt til Forældelsesudvalgets betænkning nr. 1460/2005, side 110.

Spørgsmål 13:

Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 14/5-07 fra Lars Jensen, Rødekro, vedr. L 165, jf. L 165 – bilag 10.

Svar:

Lars Jensen anfører i brevet, at alle absolutte forældelsesfrister bør udgå af lovforslaget, herunder navnlig den absolutte 30-årige forældelsesfrist, der foreslås for fordringer på erstatning eller godtgørelse i anledning af personskade.

De fleste fordringer er i dag underlagt en 5-årig forældelsesfrist, der suspenderes ved utilregnelig uvidenhed om fordringen eller skyldnerens opholdssted, kombineret med en 20-årig forældelsesfrist, der regnes fra fordringens stiftelsestidspunkt. Den 20-årige frist er som udgangspunkt en absolut frist. I et enkelt tilfælde har Højesteret fundet, at der forelå sådanne ganske særlige modhensyn, at fristen undtagelsesvis måtte anses for suspenderet, jf. dommen, som er optrykt i Ugeskrift for Retsvæsen 1989.1108 H.

Forslaget til ny forældelseslov vil indebære, at de almindelige forældelsesfrister forkortes fra 5 og 20 år til henholdsvis 3 og 10 år. Dog foreslås det, at den »lange« frist for fordringer på erstatning eller godtgørelse i anledning af personskade og for fordringer på erstatning for miljøskade fastsættes til 30 år, jf. lovforslagets § 3. Samtidig foreslås, at den lange frist skal være en absolut frist.

Forslaget om at supplere den korte forældelsesfrist med en længere absolut frist har sin baggrund i Forældelsesudvalgets betænkning nr. 1460/2005 om revision af forældelseslovgivningen.

For så vidt angår fordringer på erstatning eller godtgørelse i anledning af personskade mener ét medlem af Forældelsesudvalget (Forbrugerrådets repræsentant), at der ikke bør gælde en absolut forældelsesfrist.

Det er imidlertid opfattelsen hos de øvrige medlemmer af udvalget, at det vil være for vidtgående i forhold til skadevoldere helt at undlade at fastsætte en absolut forældelsesfrist. En absolut frist er efter disse medlemmers opfattelse af væsentlig betydning bl.a. for at undgå tvister om meget gamle forhold, hvor bevisførelsen vil være yderst vanskelig både for skadelidte (tabets størrelse, culpa mv.) og for skyldneren (egen skyld, accept af risiko, passivitet), og af hensyn til forsikringsmulighederne.

Justitsministeriet er enig med udvalgets flertal i, at der bør være et tidspunkt, hvor krav som følge af en skadevoldende handling anses for endeligt forældet. Justitsministeriet er således enig i, at hensynet til skyldneren og dennes muligheder for at forsikre sig og hensynet til at undgå procesførelse om meget gamle fordringer, navnlig henset til de bevismæssige vanskeligheder, der ofte opstår i sådanne sager, taler for, at der fastsættes en absolut – men ved krav på erstatning for personskade til gengæld meget lang – forældelsesfrist.

Justitsministeriet har i øvrigt kommenteret spørgsmålet om den foreslåede absolutte 30-årige forældelsesfrist for fordringer på erstatning eller godtgørelse i anledning af personskade i besvareelserne af spørgsmål nr. 1-4, 6 og 7 vedrørende lovforslaget.

Spørgsmål 14:

Ministeren bedes præcisere fra hvornår den 3-årige forældelsesfrist regnes i forhold til krav på erstatning efter arbejdsskadesikringsloven, og ministeren bedes samtidig oplyse, om fristens begyndelsestidspunkt er ens for både krav på erstatning for personskade i kontraktforhold (dvs. efter arbejdsskadesikringsloven) og uden for kontraktforhold (dvs. efter erstatningsansvarsloven).

Svar:

Det foreslås ved lovforslagets § 2, stk. 1, at forældelsesfristen regnes fra det tidligste tidspunkt, til hvilket fordringshaveren kunne kræve at få fordringen opfyldt, medmindre andet følger af andre bestemmelser. Dette tidspunkt benævnes normalt forfaldstidspunktet.

Det foreslås samtidig, at det præciseres i loven, at for fordringer på erstatning eller godtgørelse for skade forvoldt uden for kontraktforhold vil forfaldstidspunktet være tidspunktet for skadens indtræden, jf. forslagets § 2, stk. 4. Denne bestemmelse indeholder altså ikke en undtagelse til bestemmelsen i § 2, stk. 1, men blot en præcisering af indholdet i stk. 1 i forhold til fordringer på erstatning eller godtgørelse for skade forvoldt uden for kontraktforhold.

Begyndelsestidspunkt for den foreslåede almindelige 3-årige forældelsesfrist, jf. lovforslagets § 3, stk. 1, vil ved personskadekrav efter arbejdsskadesikringsloven således være det tidligste tidspunkt, til hvilket fordringshaveren kunne kræve at få fordringen opfyldt, jf. lovforslagets § 2, stk. 1, og det vil ved disse krav sige tidspunktet for skadens indtræden.

Der henvises i øvrigt til besvarelsen af spørgsmål nr. 12 vedrørende lovforslaget.

Spørgsmål 15:

Ministeren bedes oplyse, hvilke særlige hensyn der ligger bag den foreslåede forældelsesfrist på 5 år i § 4, og ministeren bedes redegøre for, hvorfor samme hensyn ikke gør sig gældende i forhold til

krav på erstatning for personskade i kontraktforhold (dvs efter arbejdsskadesikringsloven) og uden for kontraktforhold (dvs efter erstatningsansvarsloven).

Svar:

Som det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, er det i forbindelse med høringen over Forældelsesudvalgets betænkning bl.a. blevet anført, at en forkortelse af forældelsesfristen for lønkrav til 3 år formentlig ikke vil bevirke, at lønmodtagere generelt vil gøre deres krav gældende på et tidligere tidspunkt end i dag. Det er blevet oplyst, at krav om efterbetaling typisk ikke bliver rejst i forbindelse med, at kravet er ved at blive forældet, men i forbindelse med, at arbejdstageren ophører med at arbejde for arbejdsgiveren, formentlig fordi det ofte først er på dette tidspunkt, at arbejdstageren via sin faglige organisation bliver opmærksom på kravet, og fordi arbejdstageren ofte af loyalitetshensyn ikke ønsker at rejse krav over for arbejdsgiveren, mens ansættelsesforholdet består.

Det er endvidere blevet anført, at et særligt forhold ved lønkrav er, at kreditor typisk er den svage part i forholdet. Det er desuden blevet anført, at det ikke kan udelukkes, at en forkortelse af forældelsesfristen fra 5 til 3 år vil kunne mindske den præventive virkning af muligheden for, at efterbetalingskrav rejses over for arbejdsgiveren.

Det er baggrunden for, at lovforslaget er udformet således, at der fortsat vil gælde en regel om 5-årig forældelse af lønkrav, jf. lovforslagets § 4.

Det er Justitsministeriets opfattelse, at de nævnte særlige forhold ikke gør sig gældende i forhold til krav i henhold til arbejdsskadesikringsloven. Det skyldes bl.a., at erstatning for arbejdsskader udredes af forsikringen og ikke af arbejdsgiveren, og at ydelser i henhold til arbejdsskadesikringsloven ikke kan danne grundlag for regreskrav, jf. arbejdsskadesikringslovens § 77, 1. pkt.

Det bemærkes, at krav på personskadeerstatning efter arbejdsskadesikringsloven efter retspraksis ikke er krav på erstatning i kontraktforhold, men er krav i henhold til en ordning, der har karakter af en lovpligtig ulykkesforsikring, jf. Højesterets dom, der er gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen 2000.19 H.

For så vidt angår krav på erstatning uden for kontraktforhold gør de ovenfor nævnte særlige hensyn vedrørende lønkrav sig heller ikke gældende.

Spørgsmål 16:

Ministeren bedes oplyse, om den foreslåede tillægsfrist på 1 år i forslagets kapitel 6 får virkning som en reel søgsmålsfrist på 1 år for at anlægge en retssag mod arbejdsskademyndighederne. Der henvises til at en sådan søgsmålsfrist var forligspartierne bag arbejdsskadereformen i 2004 netop enige om ikke at indføre af hensyn til ønsket om højst mulig retssikkerhed på arbejdsskadeområdet.

Svar:

De foreslåede tillægsfrister i lovforslagets kapitel 6 om foreløbig afbrydelse af forældelse får ikke virkning som søgsmålsfrister.

De enkelte bestemmelser om foreløbig afbrydelse er udformet således, at forældelse *tidligst* indtræder et år efter den »foreløbige« foranstaltningens ophør. Det er ensbetydende med, at hvis den almindelige forældelsesfrist fører til, at forældelse indtræder på et senere tidspunkt, end hvad der ville følge af tillægsfristen, er det den almindelige frist, der gælder.

Tillægsfristen vil derfor i intet tilfælde stille en fordringshaver ringere end det, der følger af de foreslåede almindelige forældelsesregler. Der er alene tale om en tillægsfrist, dvs. en *udvidelse* af den

frist, der ellers ville gælde efter lovens hovedregler, og dermed en udvidelse af fordringshavers mulighed for at gennemføre et krav.

En forældelsesfrist indebærer normalt, at en fordringshaver skal have foretaget retslige skridt inden udløbet af forældelsesfristen. Forslaget om »foreløbig« afbrydelse bevirker, at fordringshaveren ikke nødvendigvis behøver at have foretaget retslige skridt inden udløbet af den 3-årige frist. I tilfælde, hvor en relevant administrativ myndighed kan behandle kravet, skal fordringshaver f.eks. blot have indbragt kravet for denne myndighed inden 3 år fra det tidspunkt, hvor fordringshaveren fik eller burde have fået kendskab til fordringen eller skyldneren, jf. lovforslagets § 21, stk. 2.

For så vidt angår krav i anledning af arbejdsskader, skal kravet således blot være indbragt for den relevante administrative myndighed (Arbejdsskadestyrelsen) inden udløbet af den 3-årige frist. Hvis skadelidtes krav ikke imødekommes, vil skadelidte have *mindst* et år efter den administrative afgørelse til at foretage retslige skridt med henblik på at afbryde forældelsen.

Der henvises i øvrigt til besvarelsen af spørgsmål nr. 12 vedrørende lovforslaget.

Spørgsmål 17:

Ministeren bedes redegøre for, hvilken virkning den foreslåede 3-årige forældelsesfrist vil have for de arbejdsskadedes mulighed for at anmode om genoptagelse af en sag efter arbejdsskadesikringslovens særlige regler herom.

Svar:

Justitsministeriet har anmodet Beskæftigelsesministeriet om et bidrag til besvarelse af spørgsmålet, da arbejdsskadesikringsloven hører under Beskæftigelsesministeriets område.

Beskæftigelsesministeriet har anført følgende:

»Arbejdsskadesikringsloven indeholder i §§ 41 – 43 regler om genoptagelse. Muligheden for genoptagelse beror på ændringer i de faktiske forhold, der blev lagt til grund for den tidligere afgørelse, og ikke på subjektive forhold hos parten. Forældelsesreglerne har betydning for reglerne om genoptagelse, da der ikke er grundlag for at genoptage behandlingen af et krav, der allerede er forældet.

§ 41, stk. 1, i arbejdsskadesikringsloven giver mulighed for at genoptage en sag, når der er truffet afgørelse om, at skaden ikke er omfattet af loven. Fristen er 5 år, der regnes fra den første afgørelse. Der er ikke i loven anført nogen betingelser, der skal være opfyldt for, at sagen kan genoptages. Efter praksis kræves, at der foreligger nye, væsentlige faktiske oplysninger, for at sagen kan genoptages.

Efter § 2, stk. 1, i forslaget til ny forældelseslov regnes forældelsesfristerne fra det tidligste tidspunkt, til hvilket fordringshaveren kunne kræve at få fordringen opfyldt, medmindre andet følger af andre bestemmelser. Endvidere følger det af § 3, stk. 2, i forslaget til ny forældelseslov, at forældelsesfristen først regnes fra den dag, da fordringshaveren fik eller burde have fået kendskab til fordringen og skyldneren.

Det betyder, at forældelsesfristen for krav efter arbejdsskadesikringsloven først løber fra det tidspunkt, hvor de relevante oplysninger til vurdering af sagen på et nyt faktisk grundlag foreligger, og tilskadekomne får eller burde have fået kendskab til oplysningerne. Tilskadekomne har i den situation 3 år til at genanmelde sit krav.

Det kan ikke udelukkes, at den 3-årige forældelse i ganske få sager vil indtræde inden 5 år fra det tidspunkt, hvor der blev truffet afgørelse i arbejdsskadesagen første gang. Det vil være tilfældet, når tilskadekomne får de relevante nye oplysninger inden 2 år efter afgørelsen i arbejdsskadesagen og

alligevel vælger først at anmode om genoptagelse mere end 3 år efter modtagelse af de nye oplysninger.

I § 41, stk. 2, i arbejdsskadesikringsloven findes en særregel for tilskadekomne, der har fået afvist en anmeldt sygdom med den begrundelse, at sygdommen ikke er på fortegnelsen over erhvervssygdomme, hvis sygdommen senere kommer på fortegnelsen over erhvervssygdomme.

Reglen går ud på, at tilskadekomne kan få genoptaget sagen, selv om der er gået 5 år fra afgørelsen.

Det har i den juridiske litteratur været overvejet, om forældelsesfristen i disse tilfælde skal regnes fra tidspunktet for skadens indtræden eller fra det tidspunkt, hvor den pågældende sygdom optages på fortegnelsen over erhvervssygdomme, jf. Bo von Eyben, *Forældelse I* (2003), s. 82.

Det vil dog under alle omstændigheder kunne forekomme, at tilskadekomnes ret til at få sagen genoptaget på grundlag af den ændrede fortegnelse over erhvervssygdomme, afskæres af forældelsesreglerne.

§ 42 i arbejdsskadesikringsloven giver mulighed for at genoptage arbejdsskadesager med hensyn til erstatningsudmålingen. Fristen er 5 år, og der kan dispenseres fra fristen, når ganske særlige omstændigheder taler for det. Fristen regnes fra første afgørelse om erstatningsudmåling.

For at genoptage en sag efter § 42 er det en betingelse, at der er sket væsentlige ændringer af de forhold, der blev lagt til grund ved afgørelsen. Det er med andre ord et krav, at tilskadekomnes helbredsmæssige eller erhvervmæssige forhold er blevet forværret på grund af arbejdsskaden, for at sagen kan genoptages.

Den nye forældelseslov får samme betydning for sager, der kan genoptages efter denne bestemmelse, som er beskrevet oven for om lovens betydning for sager, der kan genoptages efter § 41, stk. 1.

Det betyder, at forældelsesfristen for krav på yderligere erstatning efter arbejdsskadesikringsloven først løber fra det tidspunkt, hvor tilskadekomnes helbredsmæssige eller erhvervmæssige forhold er ændret, således at tilskadekomne har krav på yderligere erstatning eller godtgørelse, og den tilskadekomne har fået eller burde have fået viden herom. Tilskadekomne har i den situation 3 år fra de nye oplysninger forelå til at søge sagen genoptaget, inden kravet er forældet.

Det kan ikke udelukkes, at den 3-årige forældelse i ganske få sager vil indtræde inden 5 år fra det tidspunkt, hvor der blev truffet afgørelse om erstatning første gang. Det vil være tilfældet, når tilskadekomnes helbredsmæssige eller erhvervmæssige forhold ændrer sig inden 2 år efter afgørelsen i arbejdsskadesagen og alligevel vælger først at anmode om genoptagelse mere end 3 år efter, at forholdene er ændrede, og den tilskadekomne har fået eller burde have fået viden herom.

Endelig indeholder § 43 i arbejdsskadesikringsloven en bestemmelse, der giver efterladte adgang til at genoptage en sag inden 5 år efter:

- afgørelsen om, at pågældende ikke er berettiget til erstatning, eller ophøret af en løbende erstatning.

Der er ikke i lovbestemmelsen anført nogen betingelser for genoptagelse. Det må dog antages, at der gælder samme betingelse som for genoptagelse efter § 41. Det vil sige nye, væsentlige faktiske oplysninger.

Det bemærkes, at der er yderst få sager, hvor efterladte søger om genoptagelse.«

Det bemærkes, at Justitsministeriet efter aftale med Beskæftigelsesministeriet vil fremsende et ændringsforslag til forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om forældelse af for-

dringer m.v. (Ændringer som følge af en ny lov om forældelse af fordringer, ophævelse af købelovens reklamationsfrister ved visse køb m.v.) (L 166). Ændringsforslaget vil gå ud på at ændre arbejdsskadesikringsloven, således at forældelseslovens 3-årige forældelsesfrist bl.a. ikke finder anvendelse i tilfælde omfattet af arbejdsskadesikringslovens § 41, stk. 2, om genoptagelse af sager, fordi en sygdom efterfølgende optages på fortegnelsen over erhvervssygdomme. Beskæftigelsesministeriet har anført, at man finder det hensigtsmæssigt, at det sikres, at der i disse særlige tilfælde fortsat vil gælde en længere frist for at søge sagen genoptaget.

Der henvises endvidere til besvarelsen af spørgsmål nr. 18 vedrørende lovforslaget.

Spørgsmål 18:

Ministeren bedes redegøre for, hvilken virkning den foreslåede 3-årige forældelsesfrist vil have for de arbejdsskadedes mulighed for at anmode om forvaltningsretlig genoptagelse af en sag i tilfælde af, at domstolene underkender arbejdsskademyndighedernes regelanvendelse. Der henvises til, at arbejdsskadeområdet de seneste 10 år har været præget af en del forkerte myndighedsafgørelser, og myndighedernes regelanvendelse er adskillige gange blevet underkendt af Højesteret med den konsekvens, at et betydeligt antal sager efterfølgende er blevet genoptaget efter anmodning men i nogle tilfælde også på myndighedernes initiativ.

Svar:

Justitsministeriet har anmodet Beskæftigelsesministeriet om et bidrag til besvarelse af spørgsmålet, da arbejdsskadesikringsloven hører under Beskæftigelsesministeriets område.

Beskæftigelsesministeriet har anført følgende:

»Den foreslåede 3-års frist vil kunne få betydning for de arbejdsskadedes mulighed for at få sagen genoptaget på såkaldt forvaltningsretligt grundlag. Genoptagelse på forvaltningsretligt grundlag finder sted, når en afgørelse beror på faktisk eller retlig vildfarelse, og afgørelsen ville have fået et væsentligt andet indhold uden vildfarelsen.

Det forekommer, når arbejdsskademyndighedernes praksis underkendes af domstolene. Allerede afgjorte sager vil kunne få et mere gunstigt udfald for de tilskadekomne, dersom den af domstolene fulgte fortolkning af loven blev lagt til grund.

I arbejdsskademyndighedernes nuværende praksis er adgangen til forvaltningsretlig genoptagelse alene begrænset af den 20-årige forældelsesfrist i DL 5-14-4, idet forældelsesloven af 1908 ikke gælder for arbejdsskadesager, jf. dommen optrykt i Ugeskrift for Retsvæsen 2000.19 H.

Da suspension af forældelsesfristen efter retspraksis ikke kan ske på grund af ukendskab til de retsregler, der begrunder kravet, og lovforslaget ikke indfører ændrede regler på dette punkt, vil forældelsesfristen som udgangspunkt løbe fra det tidspunkt, da den tilskadekomne kunne fremsætte krav om erstatning. Det vil typisk sige for ulykker ulykkesdatoen og for erhvervssygdomme den dag, da tilskadekomne fik viden om, at sygdommen skyldes arbejdet, jf. § 2, stk. 1, og § 3, stk. 2, i forslaget til ny forældelseslov.«

Det bemærkes, at Justitsministeriet efter aftale med Beskæftigelsesministeriet vil fremsende et ændringsforslag til forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om forældelse af fordringer m.v. (Ændringer som følge af en ny lov om forældelse af fordringer, ophævelse af købelovens reklamationsfrister ved visse køb m.v.) (L 166). Ændringsforslaget vil gå ud på at ændre arbejdsskadesikringsloven, således at forældelseslovens 3-årige forældelsesfrist bl.a. ikke finder anvendelse i tilfælde, hvor en sag genoptages på grund af, at en domstolsafgørelse har underkendt arbejdsskademyndighedernes praksis. Beskæftigelsesministeriet har anført, at man finder det hen-

sigtsmæssigt, at der i disse særlige tilfælde fortsat vil gælde en længere frist for at søge sagen genoptaget, ligesom det i dag og efter lovforslaget vil gælde på skatteområdet.

Der henvises endvidere til besvarelsen af spørgsmål nr. 17 vedrørende lovforslaget.

Spørgsmål 19:

Ministeren bedes oplyse, om en forkert eller mangelfuld rådgivning fra en faglig organisation til en person, der er kommet til skade på sit arbejde, vil have suspensiv virkning for den arbejdsskadede efter lovforslagets § 3, stk. 2.

Svar:

Efter lovforslagets § 3, stk. 2, regnes den 3-årige forældelsesfrist først fra den dag, da fordringshaveren fik eller burde have fået kendskab til fordringen eller skyldneren. Der er tale om en videreførelse af gældende ret med hensyn til betingelserne for suspension af den »korte« forældelsesfrist, jf. herom betænkning nr. 1460/2005 om revision af forældelseslovgivningen, side 135-140.

Efter gældende ret kan en vildfarelse om retlige forhold (retsvildfarelse) som udgangspunkt ikke danne grundlag for suspension af forældelsen. Dette udgangspunkt er fraveget ved erstatningskrav i anledning af fejl begået ved professionel rådgivning eller bistand i juridiske spørgsmål, jf. Østre Landsrets dom optrykt i Ugeskrift for Retsvæsen 2004.955 Ø. Der er ikke med lovforslaget tilsigtet nogen ændring af retstilstanden på dette punkt.

Forkert eller mangelfuld rådgivning fra en faglig organisation om de retlige muligheder for at gennemføre et krav i anledning af en arbejdsskade vil således som udgangspunkt ikke suspendere forældelsesfristen for den skadelidtes krav efter arbejdsskadesikringsloven. Hvis den skadelidte vælger at rejse et erstatningskrav mod den faglige organisation for tab som følge af forkert eller mangelfuld rådgivning om juridiske spørgsmål, vil retsvildfarelsen derimod efter omstændighederne kunne blive anerkendt som en suspensionsgrund.

Spørgsmål 20:

Ministeren bedes redegøre for, hvilke konsekvenser de foreslåede regler får for de arbejdsskadede, der som følge af den samme skadevoldende begivenhed har et krav på erstatning efter både arbejdsskadesikringsloven og erstatningsansvarsloven.

Svar:

Lovforslaget vil have den virkning, at både krav efter arbejdsskadesikringsloven og øvrige krav om erstatning og godtgørelse i anledning af personskade underlægges en 3-årig forældelsesfrist, der dog suspenderes ved utilregnelig uvidenhed om kravet og skyldneren, kombineret med en absolut forældelsesfrist på 30 år, som regnes fra den skadevoldende handlingens ophør, jf. lovforslagets § 3, stk. 1, 2 og 3, nr. 1.

For så vidt angår tilfælde, hvor en person, der har været udsat for en arbejdsskade, ikke fuldt ud får dækket sit krav efter arbejdsskadesikringsloven, følger det af arbejdsskadesikringslovens § 77, 2. pkt., at den tilskadekomnes eller de efterlattes krav mod den erstatningsansvarlige efter de almindelige erstatningsretlige regler nedsættes i det omfang, der er betalt eller er pligt til at betale ydelser til de pågældende efter denne lov. Det følger af Højesterets dom, der er optrykt i Ugeskrift for Retsvæsen 1995.843 H, at i tilfælde, hvor et krav kan være omfattet af arbejdsskadesikringsloven, er den skadelidte ikke berettiget til at forfølge sit eventuelle krav efter erstatningsansvarsloven, før spørgsmålet om dennes tilsvarende krav efter arbejdsskadesikringsloven er afgjort.

Forældelsesfristen for både krav efter arbejdsskadesikringsloven og krav efter de almindelige erstatningsretlige regler vil som udgangspunkt skulle regnes fra skadens indtræden, jf. lovforslagets § 2, stk. 1 og 4, samt besvarelsen af spørgsmål nr. 12 og 14 vedrørende lovforslaget. Den skadelidte vil imidlertid som nævnt ikke have mulighed for at rejse kravet efter de almindelige erstatningsretlige regler, før spørgsmålet om kravet efter arbejdsskadesikringsloven er afgjort.

Det følger af lovforslagets § 14, at hvis fordringshaveren har været afskåret fra at afbryde forældelse på grund af en hindring, som ikke beror på fordringshaverens forhold, indtræder forældelse tidligst et år efter hindringens ophør. Denne bestemmelse vil i givet fald finde anvendelse på den beskrevne situation, således at forældelsesfristen vedrørende krav efter erstatningsansvarsloven tidligst kan udløbe et år efter afgørelsen af kravet i henhold til arbejdsskadesikringsloven.

Spørgsmål 21:

Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 16/5-07 fra FTF vedr. L 165, jf. L 165 – bilag 11.

Svar:

FTF anfører i henvendelsen af 16. maj 2007, at FTF som udgangspunkt er positiv over for lovforslaget, herunder forkortelsen af den almindelige forældelsesfrist fra 5 år til 3 år. FTF mener dog, at forslaget skaber visse problemer på arbejdsskadeområdet:

FTF kritiserer, at der indføres en 3-årig forældelsesfrist for krav i anledning af personskaade. Endvidere kritiserer FTF den 1-årige tillægsfrist, der foreslås indført ved lovforslagets § 21, stk. 2.

Disse to forhold er også omtalt af advokaterne Karsten Høj og Søren Kjær Jensen i et brev til Retsudvalget af 14. maj 2007. Justitsministeriet har kommenteret de kritikpunkter, der fremføres af advokaterne, i besvarelsen af spørgsmål nr. 12 vedrørende lovforslaget, hvortil der henvises. For så vidt angår spørgsmålet om den 1-årige tillægsfrist henvises endvidere til besvarelsen af spørgsmål nr. 16.

FTF kritiserer desuden, at skadelidtes ukendskab til retlige forhold (retsvildfarelse) ikke vil bevirke, at forældelsen suspenderes efter lovforslagets § 3, stk. 2.

Efter lovforslagets § 3, stk. 2, regnes den 3-årige forældelsesfrist først fra den dag, da fordringshaveren fik eller burde have fået kendskab til fordringen eller skyldneren. Med lovforslaget videreføres den gældende retstilstand, hvorefter en vildfarelse om retlige forhold (retsvildfarelse) som hovedregel ikke kan danne grundlag for suspension af forældelsen.

Som det fremgår af lovforslaget, jf. pkt. 3.2.1.3 i de almindelige bemærkninger, er lovforslaget på dette punkt udformet i overensstemmelse med Forældelsesudvalgets anbefalinger, jf. herved redegørelsen i betænkning nr. 1460/2005 om revision af forældelseslovgivningen, side 142-149.

Særligt for så vidt angår spørgsmålet om genoptagelse af arbejdsskadesager vil Justitsministeriet som nævnt i besvarelsen af spørgsmål nr. 17 og 18 vedrørende lovforslaget fremsende et ændringsforslag til forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om forældelse af fordringer m.v. (Ændringer som følge af en ny lov om forældelse af fordringer, ophævelse af købelovens reklamationsfrister ved visse køb m.v.) (L 166). Ændringsforslaget vil indebære, at der fortsat gælder en længere forældelsesfrist i tilfælde, hvor en sag genoptages, fordi den pågældende sygdom efterfølgende optages på fortegnelsen over erhvervssygdomme, og i tilfælde, hvor en sag genoptages på grund af en domstolsafgørelse, der underkender arbejdsskademyndighedernes praksis.

Spørgsmål 22:

Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 16/5-07 fra Olav Willadsen, Glostrup, vedrørende L 165, jf. L 165 – bilag 12.

Svar:

Advokat Olav Willadsen rejser i sit brev af 16. maj 2007 til Folketingets Retsudvalg spørgsmål om forslaget om afskaffelse af muligheden for at afbryde forældelsen alene ved påmindelse til skyldner. Willadsen anfører, at afbrydelse ved sagsanlæg er til gene for fordringshaverne, bl.a. i tilfælde, hvor skyldner er flyttet til udlandet.

Willadsen anfører endvidere, at de nye regler vil føre til, at fordringshaver fremover vil skulle anlægge retssag i stedet for at indlede forhandlinger med skyldner.

Endelig anfører Willadsen, at forslaget indebærer, at forældelseslovgivningen bliver mere kompliceret med den virkning, at borgerne ikke vil kunne forstå reglerne uden at søge professionel rådgivning.

Indledningsvis bemærkes, at 1908-lovens 5-årsfrist i dag kun afbrydes ved skyldners erkendelse eller foretagelse af retslige skridt.

Som det fremgår af pkt. 3.3.1 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget har et enigt forældelsesudvalg fundet, at adgangen efter Danske Lov 5-14-4 til at afbryde forældelsesfristen ved påmindelse bør ophæves. Hensynet bag forældelsesreglerne er navnlig at bidrage til, at fordringer afvikles eller bringes på det rene inden rimelig tid, og at undgå procesførelse om meget gamle fordringer. Forældelsesudvalget anfører bl.a., at disse hensyn i de fleste tilfælde ikke på tilfredsstillende måde tilgodeses ved en ordning, hvor fordringshaveren har mulighed for til enhver tid at forny forældelsesfristen ved blot at tilkendegive over for skyldneren, at han eller hun mener at have et krav mod den pågældende. Det skyldes bl.a., at påmindelse alene ikke er egnet til at fremme en afklaring af omtvistede fordringers eksistens. Endvidere kan skyldneren efter omstændighederne uanset påmindelser med tiden få en forventning om, at kravet ikke vil blive fastholdt.

Justitsministeriet er enig i udvalgets synspunkter og finder på den baggrund, at afbrydelse af forældelse som foreslået skal ske ved skyldnerens erkendelse eller ved foretagelse af retslige skridt.

Efter lovforslagets § 15 afbrydes forældelsen ved skyldnerens erkendelse med den virkning, at der løber en ny forældelsesfrist. Hvis skyldner ikke har grund til at bestride fordringen, vil fordringshaver således almindeligvis ikke skulle foretage retslige skridt.

Endvidere indeholder lovforslagets § 21, stk. 5, en regel, hvorefter forældelsen afbrydes foreløbigt, hvis der mellem skyldneren og fordringshaveren indledes forhandlinger om fordringen, inden forældelsesfristen er udløbet. I disse tilfælde vil der løbe en tillægsfrist fra det tidspunkt, hvor forhandlingerne afsluttes, således at forældelse tidligt indtræder et år herefter. Fordringshaver vil dermed uden frygt for, at fordringen forældes, kunne indlede forhandlinger med skyldner om fordringen.

Hvis den pågældende person derimod ikke kan erkende skyldforholdet, herunder efter et forhandlingsforløb, vil fordringshaver skulle foretage retslige skridt for at afbryde forældelsen. Dette er imidlertid i begge parters interesse, da det herved kan blive afklaret, om det påståede skyldforhold eksisterer.

For så vidt angår tilfælde, hvor skyldneren flytter til udlandet, kan sager om kontraktforhold som udgangspunkt anlægges ved retten på det sted, hvor den forpligtelse, der ligger til grund for sagen, er opfyldt eller skal opfyldes, jf. retsplejelovens § 242, stk. 1, og § 247, stk. 1, jf. domskonventio-

nens artikel 5, stk. 1. Anvendelsen af denne mulighed er ikke betinget af, at den sagsøgte opholder sig i den pågældende retskreds.

For så vidt angår borgernes mulighed for at gøre sig bekendt med forældelseslovgivningen er Justitsministeriet enig med Forældelsesudvalget i, at det vil være hensigtsmæssigt med en mere detaljeret regulering af forældelsen af fordringer, således at lovreglerne i højere grad end i dag giver klarhed over retsstillingen. Forslaget til ny forældelseslov er således mere omfattende og detaljeret end de gældende forældelsesregler med henblik på at afklare en lang række af de tvivlsspørgsmål, som de gældende regler har givet anledning til, og som i dag kun kan besvares på grundlag af retspraksis.

Spørgsmål 23:

Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 21/5-07 fra 3F Fagligt Fælles Forbund, vedr. L 165, jf. L 165 – bilag 14.

Svar:

3F Fagligt Fælles Forbund anfører i henvendelsen af 21. maj 2007, at lovforslaget vil skabe visse problemer på arbejdsskadeområdet.

Kritikken retter sig dels mod forslaget om en 3-årig forældelsesfrist for krav i anledning af arbejdsskade, dels mod den foreslåede 1-årige tillægsfrist i forbindelse med indbringelse af kravet for en administrativ myndighed, der foreslås indført ved lovforslagets § 21, stk. 2.

Disse to forhold er også omtalt af advokaterne Karsten Høj og Søren Kjær Jensen i et brev til Retsudvalget af 14. maj 2007. Justitsministeriet har kommenteret de kritikpunkter, der fremføres af advokaterne, i besvarelsen af spørgsmål nr. 12 vedrørende lovforslaget, hvortil der henvises. For så vidt angår spørgsmålet om den 1-årige tillægsfrist henvises endvidere til besvarelsen af spørgsmål nr. 16.

Justitsministeriet har den 23. maj 2007 efter aftale med Beskæftigelsesministeriet fremsendt et ændringsforslag til forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om forældelse af fordringer m.v. (Ændringer som følge af en ny lov om forældelse af fordringer, ophævelse af købelovens reklamationsfrister ved visse køb m.v.) (L 166). Ændringsforslaget går ud på at ændre arbejdsskadesikringsloven, således at forældelseslovens 3-årige forældelsesfrist ikke finder anvendelse i visse tilfælde af genoptagelse af arbejdsskadesager. Beskæftigelsesministeriet har anført, at man finder det hensigtsmæssigt, at det sikres, at der i visse særlige tilfælde fortsat vil gælde en længere frist for at søge sagen genoptaget.

Spørgsmål 24:

Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 23/5-07 fra HK/Danmark m.fl. vedr. L 165, jf. L 165 – bilag 15.

Svar:

HK/Danmark m.fl. anfører i henvendelsen af 23. maj 2007, at lovforslaget vil skabe visse problemer på arbejdsskadeområdet.

Kritikken retter sig dels mod forslaget om en 3-årig forældelsesfrist for krav i anledning af arbejdsskade, dels mod den foreslåede 1-årige tillægsfrist i forbindelse med indbringelse af kravet for en administrativ myndighed, der foreslås indført ved lovforslagets § 21, stk. 2.

Disse forhold er også omtalt af advokaterne Karsten Høj og Søren Kjær Jensen i et brev til Retsudvalget af 14. maj 2007. Justitsministeriet har kommenteret de kritikpunkter, der fremføres af ad-

vokaterne, i besvarelsen af spørgsmål nr. 12 vedrørende lovforslaget, hvortil der henvises. For så vidt angår spørgsmålet om fristens begyndelsestidspunkt henvises endvidere til besvarelsen af spørgsmål nr. 14 og for så vidt angår den 1-årige tillægsfrist til besvarelsen af spørgsmål nr. 16.

For så vidt angår de første af de to eksempler i HK/Danmarks brev bemærkes, at den 3-årige forældelsesfrist på grund af suspensionsreglen i lovforslagets § 3, stk. 2, først vil skulle regnes fra det tidspunkt, hvor skadelidte bliver bekendt med kravet, hvilket i eksemplet vil sige, når skaden viser sig 3½ år efter ulykken.

I det andet eksempel, hvor en sag har verseret ved arbejdsskademyndighederne i to år og ni måneder, vil skadelidte som følge af den foreslåede tillægsfrist på et år i lovforslagets § 21, stk. 2, have et år fra afgørelsestidspunktet til at anlægge sag ved domstolene. Skadelidte vil i denne periode kunne foretage de yderligere undersøgelser mv. i sagen, der måtte være nødvendige med henblik på at overveje et eventuelt sagsanlæg. Det vil således ikke som anført af HK/Danmark være nødvendigt at anlægge en eventuel retssag straks efter arbejdsskademyndighedernes afgørelse.

Det bemærkes i øvrigt, at Justitsministeriet den 23. maj 2007 efter aftale med Beskæftigelsesministeriet har fremsendt et ændringsforslag til forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om forældelse af fordringer m.v. (Ændringer som følge af en ny lov om forældelse af fordringer, ophævelse af købelovens reklamationsfrister ved visse køb m.v.) (L 166). Ændringsforslaget går ud på at ændre arbejdsskadesikringsloven, således at forældelseslovens 3-årige forældelsesfrist bl.a. ikke vil finde anvendelse i visse tilfælde af genoptagelse af arbejdsskadesager. Beskæftigelsesministeriet har anført, at man finder det hensigtsmæssigt, at det sikres, at der i visse særlige tilfælde fortsat vil gælde en længere frist for at søge sagen genoptaget.

Spørgsmål 25:

Ministeren bedes redegøre på forskellen på de foreslåede regler om forældelse for arbejdsskader og miljøskader.

Svar:

Der er ikke forskel på lovforslagets regler om forældelse af erstatningskrav i anledning af personskade, herunder arbejdsskade, og miljøskade.

Det kan særligt nævnes, at der både for erstatningskrav i anledning af personskade, herunder arbejdsskader, og miljøskade foreslås en absolut forældelsesfrist på 30 år fra den skadevoldende handling ophører.

Justitsministeriet har den 23. maj 2007 fremsendt et ændringsforslag til L 166, hvorefter den foreslåede forældelseslovs 3-årige forældelsesfrist ikke vil finde anvendelse i visse tilfælde ved myndighedernes genoptagelse af arbejdsskadesager. Det bemærkes, at der efter Justitsministeriets opfattelse ikke er anledning til at overveje et sådant ændringsforslag på miljøskadeområdet, hvor der ikke opstår tilsvarende spørgsmål om genoptagelse af administrative myndigheders afgørelser om tilkendelse af erstatning.

Spørgsmål 26:

Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 23/5-07 fra 3F Fagligt Fælles Forbund, vedr. L 165, jf. L 165 – bilag 16.

Svar:

3F Fagligt Fælles Forbund anfører i henvendelsen af 23. maj 2007, at Arbejdsskadestyrelsen skelner mellem ændringer af konkrete afgørelser i enkeltsager og praksisændringer. Det anføres, at dette

vil have betydning i forhold til det ændringsforslag, der er varslet i besvarelsen af spørgsmål nr. 17 og 18, idet ændringsforslaget kun angår praksisændringer.

Indledningsvis bemærkes, at det omtalte ændringsforslag er sendt til Folketingets Retsudvalg den 23. maj 2007. Ændringsforslaget indebærer, at forældelseslovens »korte« 3-årige frist ikke skal finde anvendelse i to tilfælde, dels hvor en sag om erstatning kan genoptages, fordi den pågældende sygdom efterfølgende er blevet optaget på fortegnelsen over erhvervssygdomme, jf. arbejdsskadesikringslovens § 41, stk. 2, dels hvor en sag genoptages på andet grundlag end arbejdsskadesikringslovens §§ 41-43. Den sidstnævnte kategori angår tilfælde, hvor sager genoptages på almindeligt forvaltningsretligt grundlag i anledning af, at myndighederne har ændret deres praksis. Det drejer sig navnlig om tilfælde, hvor arbejdsskademyndighedernes praksis er blevet underkendt ved domstolene.

Ændringsforslaget vil indebære, at den foreslåede generelle 3-års frist ved genoptagelse af arbejdsskadesager kun finder anvendelse i de tilfælde, hvor genoptagelse er begrundet i, at der foreligger nye væsentlige faktiske oplysninger i sagen. I disse tilfælde vil 3-årsfristen som følge af den foreslåede suspensionsregel i lovforslagets § 3, stk. 2, i praksis først blive regnet fra det tidspunkt, hvor de nye oplysninger foreligger. I disse tilfælde gælder i øvrigt arbejdsskadesikringslovens genoptagelsesfrist på 5 år, der som udgangspunkt regnes fra den første afgørelse i arbejdsskadesagen.

I ethvert tilfælde, hvor en sag genoptages, uden at det skyldes nye væsentlige faktiske oplysninger i den konkrete sag, vil ændringsforslaget betyde, at der alene vil gælde en absolut forældelsesfrist på 30 år. Det gælder uanset, om genoptagelsen af den pågældende sag sker på baggrund af »ændringer af konkrete afgørelser i enkeltstager eller praksisændringer.«

Spørgsmål 27:

Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 23/5-07 fra advokatfirmaet Elmer & Partnere, vedr. L 165, jf. L 165 – bilag 17.

Svar:

Den fornyede henvendelse fra advokaterne Søren Kjær Jensen og Karsten Høj vedrører lovforslagets konsekvenser på arbejdsskadeområdet.

Justitsministeriet har ved besvarelsen af spørgsmål nr. 12 kommenteret advokaternes brev af 14. maj 2007 om samme emne. Advokaternes brev af 23. maj 2007 giver Justitsministeriet anledning til følgende supplerende bemærkninger:

Advokaterne anfører på ny, at lovforslagets § 21, stk. 2, om en tillægsfrist på 1 år vil begrænse skadelidtes adgang til at gennemføre et arbejdsskadekrav i forhold til i dag. Dette synes at måtte bero på en misforståelse af lovforslaget, idet bestemmelsen ikke i noget tilfælde vil kunne medføre en forringelse af skadelidtes retsstilling i forhold til i dag. Bestemmelsen - der ikke findes i den gældende lovgivning - går nemlig ud på, at forældelse tidligst indtræder et år efter, at en administrativ myndighed har givet meddelelse om sin afgørelse. Ordet »tidligst« er afgørende i denne forbindelse, idet det følger heraf, at bestemmelsen alene kan medføre, at der lægges en yderligere frist til det tidspunkt, hvor forældelsesfristen ellers ville udløbe i det konkrete tilfælde. Hvis forældelse efter de almindelige regler først indtræder senere end et år efter arbejdsskademyndighedernes afgørelse, får § 21, stk. 2, slet ingen betydning i det pågældende tilfælde.

Hvis man finder, at forældelse efter lovforslaget vil indtræde for tidligt f.eks. på arbejdsskadeområdet, er det således efter Justitsministeriets opfattelse ikke bestemmelsen i § 21, stk. 2, om en tillægsfrist, der skal »skydes på«, men de foreslåede almindelige forældelsesregler.

Advokaterne finder, at lovens korte forældelsesfrist ved erstatningskrav på grund af arbejdsskader bør være 5 år i stedet for 3 år, ligesom det efter lovforslaget vil gælde for lønkrav. Efter Justitsministeriets opfattelse er det imidlertid i forældelsesmæssig henseende mest nærliggende at sidestille disse erstatningskrav med andre krav på personskadeerstatning, hvor den korte frist efter lovforslaget også vil være 3 år. Der henvises herom til besvarelsen af spørgsmål nr. 15 vedrørende lovforslaget, og Justitsministeriet lægger bl.a. også vægt på, at skadelidte ved arbejdsskader ikke ligesom ved lønkrav ofte først bliver opmærksom på kravet via sin faglige organisation i forbindelse med, at den skadelidte ophører med at arbejde for den pågældende arbejdsgiver. Muligheden for eventuelle differencekrav efter erstatningsansvarsloven ændrer efter Justitsministeriets opfattelse ikke ved, at arbejdsskadekrav først og fremmest anses som et forsikringsspørgsmål i forhold til arbejdsskademyndighederne.

Advokaterne kommer også på ny ind på spørgsmålet om begyndelsestidspunktet for den foreslåede 3-årige forældelsesfrist. Det er korrekt, at denne frist også i arbejdsskadesager som udgangspunkt vil løbe fra det tidspunkt, hvor skaden indtræder. Det er imidlertid afgørende at være opmærksom på, at »suspensionsreglen« i lovforslagets § 3, stk. 2, medfører, at dette udgangspunkt i praksis vil blive fraveget i en lang række tilfælde. Efter § 3, stk. 2, vil forældelsesfristen nemlig først blive regnet fra det tidspunkt, hvor skadelidte fik eller burde have fået kendskab til fordringen og skyldneren.

Advokaterne finder, at lovforslaget bør ændres med henblik på at videreføre den retstilstand, der følger af Højesterets dom i sagen gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen 2005, side 1594 H. Justitsministeriet skal hertil bemærke, at Højesteret ved denne afgørelse fastslog, at en række krav ikke var forældet, fordi den skadelidte havde befundet sig i utilregnelig uvidenhed om sine krav på erstatning for tabt arbejdsfortjeneste og godtgørelse for varigt men. Som anført går suspensionsreglen i lovforslagets § 3, stk. 2, netop ud på at videreføre denne retstilstand. Der er således ikke behov for at ændre lovforslaget for at opnå den retstilstand, som advokaterne ønsker.

Endelig kommenterer advokaterne nogle oplysninger om genoptagelser af arbejdsskadesager. Justitsministeriet skal hertil bemærke, at hverken forslaget til lov om forældelse af fordringer (L 165) eller forslaget til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om forældelse af fordringer m.v. (L 166) berører spørgsmålet om, i hvilke tilfælde der kan ske genoptagelse af arbejdsskadesager.

Spørgsmål 28:

Ministeren bedes tilsende udvalget sit talepapir til samrådet 24/5-07 om samrådsspørgsmål A.

Svar:

Der vedlægges det udkast til talepapir, som dannede grundlag for justitsministerens besvarelse den 24. maj 2007 af Folketingets Retsudvalgs samrådsspørgsmål A.

Udkast til tale:

1. Henvendelsen fra de to advokater drejer sig jo som bekendt om lovforslagets konsekvenser på arbejdsskadeområdet.

Justitsministeriet har kommenteret henvendelsen i besvarelsen af spørgsmål 12. På grundlag af de opfølgende skriftlige spørgsmål fra udvalget går jeg ud fra, at det navnlig er problemstillingen om virkningerne af den foreslåede 3-årige forældelsesfrist, som udvalget ønsker nærmere belyst. Det vil jeg derfor koncentrere mig om i det følgende, og hvis udvalget derefter har supplerende eller uddybende spørgsmål om detaljerne, vil jeg og mine embedsmænd naturligvis prøve at besvare dem.

2. Langt de fleste krav er i dag underlagt både en kort og en lang forældelsesfrist. Den korte frist er på 5 år og den lange frist er på 20 år. Den korte frist begynder først at løbe fra det tidspunkt, hvor

kreditor vidste eller burde vide, at kravet bestod, mens den lange frist løber fra det tidspunkt, hvor kravet opstod, uanset om kreditor vidste eller burde vide, at kravet bestod. En fordring forældes, når én af disse to forældelsesfrister er udløbet.

3. Denne kombination af en 5-årig og en 20-årig frist gælder i dag bl.a. for almindelige krav om personskadeerstatning.

Hvis der er tale om et erstatningskrav i henhold til arbejdsskadesikringsloven, gælder imidlertid ifølge en højesteretsdom fra 1999 det særlige, at den 5-årige forældelsesfrist ikke finder anvendelse. Højesterets afgørelse blev vel at mærke ikke truffet på baggrund af en vurdering af, om det er rimeligt, at lovens korte forældelsesfrist finder anvendelse også på dette område, men alene på baggrund af en fortolkning af den gældende 1908-lov.

Situationen er altså i dag, at et krav, der fremsættes over for arbejdsskademyndighederne efter arbejdsskadesikringsloven, alene forældes efter 20-års fristen.

4. Også efter lovforslaget vil langt de fleste krav være omfattet af både en kort og en lang frist.

Lovens lange frist forkortes fra 20 til 10 år, men dog med visse undtagelser, bl.a. for krav på personskadeerstatning – herunder krav efter arbejdsskadesikringsloven – hvor fristen tværtimod forlænges fra 20 til 30 år.

Lovens korte forældelsesfrist forkortes efter forslaget fra 5 til 3 år, men stadig sådan, at den korte frist først begynder at løbe fra det tidspunkt, hvor kreditor – den skadelidte – var eller burde være bekendt med kravet. Baggrunden for forslaget om at forkorte lovens korte frist fra 5 til 3 år er, at tvister om fordringer generelt bør søges afgjort så hurtigt som muligt, bl.a. for at undgå bevistvivl, og forslaget bygger på den grundtanke, at det i vore dage som regel vil være rimeligt at forlange, at man reagerer over for skyldneren inden for 3 år efter, at man er blevet klar over, at man havde et krav mod vedkommende.

Efter lovforslaget vil 3-års fristen gælde i kombination med en absolut 30-års frist for alle krav på personskadeerstatning – også krav, der rejses over for arbejdsskademyndighederne i medfør af arbejdsskadesikringsloven.

Så mens der på arbejdsskadeområdet i dag gælder en absolut 20-års frist, vil der fremover gælde en absolut 30-års frist kombineret med en 3-års frist, som imidlertid først begynder at løbe, når man er eller bør være klar over, at man har lidt en skade, og at skaden skyldes arbejdet.

Det er altså ikke dækkende, hvis det hævdes, at man med lovforslaget på dette område vil gå fra en 20-års frist til en 3-års frist: Man går fra en 20-års frist til en 30-års frist, og samtidig kræver man blot, at personer der kommer til skade på deres arbejde – efter helt samme princip som for alle andre personer, der kommer til skade – skal reagere inden for 3 år efter, at der er blevet klarhed om sygdommen og dens sammenhæng med arbejdet. Efter min opfattelse vil det være en rimelig og hensigtsmæssig retstilstand.

Lad mig nævne et eksempel på, hvordan de nye regler vil virke: Hvis f.eks. en person først bliver syg nogle år efter det skadelige arbejdes ophør, og den pågældende til at begynde med håber på bedring og forsøger at arbejde videre, men senere må opgive, vil den pågældende typisk have krav på erstatning for tab af erhvervsevne. Dette erstatningskrav vil i et sådant tilfælde først blive forældet efter lovens korte frist 3 år efter, at den pågældende måtte opgive at arbejde videre.

I et sådant tilfælde skal den skadelidte altså blot sørge for at rejse kravet over for arbejdsskademyndighederne inden for 3 år efter, at den pågældende måtte holde op med at arbejde.

Man kan så forestille sig den situation, at arbejdsskademyndighederne afviser kravet, fordi man ikke finder det bevist, at sygdommen skyldtes den pågældendes arbejde. En sådan afvisning har jo

umiddelbart ikke noget med forældelsesreglerne at gøre, men hvad sker der, hvis der 4 år senere kommer væsentlige nye oplysninger, der betyder, at årsagssammenhængen mellem sygdommen og arbejdet nu faktisk kan bevises? Her vil arbejdsskadesikringslovens betingelser for at få sagen genoptaget hos myndighederne være opfyldt, men risikerer man så, at kravet i mellemtiden er blevet forældet? Nej, i et sådant tilfælde vil 3-års fristen også være suspenderet, og fristen begynder altså først at løbe fra det tidspunkt, hvor de nye væsentlige oplysninger foreligger.

På baggrund af det jeg her har sagt, er det min konklusion, at der ikke er tale om at stille de skadelidte i arbejdsskadesager i en urimelig situation, og jeg synes ikke, at der er behov for at lave særregler, der afviger fra de regler, der i øvrigt vil gælde på personskadeområdet.

Jeg har i første omgang undladt at komme ind på det ændringsforslag, jeg har fremsat efter aftale med beskæftigelsesministeren. Det vedrører jo en mere specifik problemstilling vedrørende genoptagelse af afgjorte sager.

Spørgsmål 29:

Ministeren bedes i fortsættelse af samrådet 24/5-07 om samrådsspørgsmål A ved anvendelsen af konkrete eksempler uddybe/konkretisere, hvad der i forhold til forældelsesfristens påbegyndelse for så vidt angår arbejdsskader nærmere ligger i, at den tilskadekomne fik eller »burde« have fået kendskab til kravet.

Svar:

Lovforslagets § 3, stk. 2, har følgende ordlyd:

»Stk. 2. Var fordringshaveren ubekendt med fordringen eller skyldneren, regnes forældelsesfristen i stk. 1 først fra den dag, da fordringshaveren fik eller burde have fået kendskab hertil.«

På det omhandlede punkt svarer den såkaldte suspensionsregel i lovforslagets § 3, stk. 2, indholdsmæssigt til § 3 i den gældende 1908-lov. Ifølge en højesteretsdom fra 1999 finder 1908-loven dog ikke anvendelse ved krav i henhold til arbejdsskadesikringsloven.

Både den gældende og den foreslåede suspensionsregel har til formål at sikre, at kreditor kun mister sit krav efter lovens korte frist, hvis det kan bebrejdes kreditor, at han eller hun ikke reagerede før fristens udløb. Suspensionsreglen skal sikre, at lovens korte frist ikke medfører resultater, der er urimelige for kreditor, og derfor er der ved anvendelsen af den gældende regel generelt blevet taget et betydeligt hensyn til kreditor, jf. herved Eivind Einersen, *Forældelsesloven af 1908 med kommentarer* (1999), side 264.

Både den gældende og den foreslåede suspensionsregel er således udtryk for en almindelig culpa-regel, idet forældelsesfristen kun begynder at løbe, hvis det skyldes kreditors culpøse adfærd, at denne ikke har viden om fordringen og skyldneren, jf. herom bl.a. Bo von Eyben, *Forældelse I* (2003), side 448.

Som et eksempel på anvendelse af den gældende suspensionsregel uden for arbejdsskadeområdet, kan nævnes Højesterets kendelse af 5. november 1990, jf. Ugeskrift for Retsvæsen 1991.1 H. Sagen drejede sig om en person, der efter et trafikuheld den 3. november 1981 var blevet behandlet på hospitaler bl.a. for en knæskade. En hofteskade blev først opdaget den 6. juli 1982 ved en ambulans kontrol. Lægen, der havde foretaget denne kontrol, forklarede i retten, at han ikke kunne huske, om han havde sagt til den skadelidte, at der kunne blive tale om varigt men efter hofteskaden, og at det efter hans opfattelse var en lægefejl, at hofteskaden ikke var blevet opdaget og behandlet tidligere. Den skadelidte havde i 1984 set en erklæring fra lægen herom. Højesteret fastslog ved kendelsen, at den skadelidtes eventuelle erstatningskrav ikke var forældet efter 1908-lovens 5-års frist den 10.

september 1988, hvor den skadelidte anlagde retssag mod de hospitaler, der havde foretaget behandlingen efter trafikuheldet.

Ved en arbejdsskade forstås efter arbejdsskadesikringslovens § 5 en ulykke eller en erhvervssygdom, der er en følge af arbejdet eller de forhold, som arbejdet er foregået under.

I praksis kan der bl.a. opstå tvivl om, hvorvidt der er årsagssammenhæng mellem skaden og arbejdet eller arbejdsforholdene.

Er der tale om skader, der opstår umiddelbart i forbindelse med en *ulykke* på arbejdet, må den skadelidte (eller eventuelt dennes efterladte) som udgangspunkt antages at have fået fornøden viden om den formodede årsagssammenhæng med arbejdet på ulykkesdagen.

Er der tale om en *erhvervssygdom* eller om *følgeskader*, som er indtrådt nogen tid efter en ulykke, vil det derimod ikke uden videre kunne lægges til grund, at den skadelidte (eller dennes efterladte) vidste eller burde vide, at sygdommen var arbejdsbetinget. Anvendelsesområdet for »burde viden« vil her være meget snævert, idet forældelsesfristen typisk først vil kunne løbe fra det tidspunkt, hvor en læge har fortalt den skadelidte eller de efterladte, at der er tale om en sygdom eller skade, som må antages at være arbejdsbetinget.

Arbejdsskadestyrelsen har oplyst, at man til brug for vurderingen af, om og hvornår den skadelidte eller de efterladte har fået den relevante viden, i givet fald bl.a. vil indhente relevante journaloplysninger fra de læger og hospitaler, som har undersøgt den skadelidte.

Adskillige sygdomme kan skyldes skadelige påvirkninger, der findes både i og uden for den skadelidtes arbejdsmiljø, og det vil generelt ikke kunne kræves, at den skadelidte eller de efterladte skal have kendskab til, hvilke sygdomme der er eller kan være arbejdsbetingede.

Ud over spørgsmålet om årsagssammenhæng med arbejdet vil der i praksis bl.a. også kunne være tvivl om, hvornår skadelidte var i stand til at opføre sit krav.

Efter Justitsministeriets opfattelse følger det af lovforslagets § 3, stk. 2, at forældelsesfristen for et krav om f.eks. tab af erhvervsevne tidligst vil skulle regnes fra det tidspunkt, hvor det er muligt at konstatere, at der er lidt et erhvervsevnetab, f.eks. det tidspunkt, hvor den skadelidte på grund af arbejdsskadens følger må ophøre med at arbejde eller må overgå til anden og lavere lønnet beskæftigelse.

Spørgsmål 32:

Elmer & Partnere foreslår i henvendelsen omdelt på bilag 17 konkret, at arbejdsskadekrav i som udenfor kontrakt omfattes af 5-årsfristen i § 4. Ministeren bedes uddybende kommentere dette forslag til ændring, herunder redegøre for, hvad der taler for henholdsvis mod forslaget.

Svar:

Forslaget fra advokatfirmaet Elmer & Partnere om at forlænge den foreslåede forældelsesfrist fra 3 år til 5 år for arbejdsskadekrav vil indebære, at skadelidte vil have 5 år i stedet for 3 år til at anmelde et krav i anledning af en arbejdsskade til myndighederne regnet fra tidspunktet, hvor den pågældende fik eller burde have fået kendskab til kravet, hvilket vil sige fra tidspunktet, hvor skadelidte er i stand til at opføre et krav og til at indse, at kravet er begrundet i en arbejdsskade.

Imod et sådant ændringsforslag kan navnlig anføres, at det ikke i samme omfang som en forældelsesfrist på 3 år vil tilskynde den skadelidte til at søge kravet bragt på det rene hurtigt med henblik på at sikre, at en eventuel tvist kan løses på det bevismæssigt bedste grundlag.

For et sådant ændringsforslag kan navnlig anføres arbejdsskadeområdets særlige karakter, herunder at der i dag ikke gælder nogen »kort« forældelsesfrist på dette område, og at Folketinget netop har vedtaget at udvide adgangen til at dispensere fra de gældende anmeldelsesfrister efter arbejdsskadeloven.

Spørgsmål 33:

Elmer & Partnere foreslår i henvendelsen omdelt på bilag 17 konkret, at begyndelsestidspunktet for arbejdsskadesager bliver det tidligste af de tidspunkter, hvor et varigt mén eller et klart erhvervsevnetab med sikkerhed kan fastslås. Ministeren bedes uddybende kommentere dette forslag til ændring, herunder redegøre for, hvad der taler for henholdsvis mod forslaget.

Svar:

Advokaterne Søren Kjær Jensen og Karsten Høj foreslår i den pågældende henvendelse, at begyndelsestidspunktet for forældelse af krav i anledning af arbejdsskader begynder at løbe efter de retningslinjer, der fremgår af Højesterets dom optrykt i Ugeskrift for Retsvæsen 2005, side 1594.

Den foreslåede 3-årige forældelsesfrist skal som udgangspunkt regnes fra tidspunktet for skadens indtræden, men efter lovforslagets § 3, stk. 2, begynder forældelsesfristen først at løbe fra det tidspunkt, hvor fordringshaveren får eller burde have fået kendskab til fordringen og skyldneren.

Højesteret fastslog ved den nævnte dom, at en række krav ikke var forældet, fordi den skadelidte havde befundet sig i utilregnelig uvidenhed om sine krav på erstatning for tab af erhvervsevne og godtgørelse for varigt mén.

Som anført i lovforslagets bemærkninger viderefører bestemmelsen i lovforslagets § 3, stk. 2, den gældende retstilstand på dette punkt. Der er således ikke behov for at ændre lovforslaget for at opnå en videreførelse af den retstilstand, som dommen er udtryk for.

Det indebærer i praksis bl.a., at den foreslåede 3-årige forældelsesfrist først kan begynde at løbe fra det tidspunkt, hvor skadelidte er i stand til at opgøre et krav og til at indse, at kravet er begrundet i en arbejdsskade.

Forældelsesfristen for krav på godtgørelse for varigt mén regnes således tidligst fra det tidspunkt, hvor de helbredsmæssige følger af skaden er så afklarede, at den skadelidte kan opgøre et krav. Forældelsesfristen for krav på erstatning for tab af erhvervsevne regnes på samme måde tidligst fra det tidspunkt, hvor de helbredsmæssige og erhvervsmæssige forhold er så afklarede, at den skadelidte kan opgøre et krav.

Det bemærkes, at det bl.a. også følger af den omhandlede højesteretsdom, at forældelsesfristen for helbredelsesudgifter, tabt arbejdsfortjeneste og godtgørelse for svie og smerte efter omstændighederne vil kunne opgøres på et tidligere tidspunkt end krav på godtgørelse for varigt mén og krav på erstatning for tab af erhvervsevne.

Spørgsmål 34:

Elmer & Partnere foreslår i henvendelsen omdelt på bilag 17 konkret, at tillægsfristen for arbejdsskader fastsættes til 3 år, fordi området tidligere har været underlagt en 20-årsfrist. Ministeren bedes uddybende kommentere dette forslag til ændring, herunder redegøre for, hvad der taler for henholdsvis mod forslaget.

Svar:

Forslaget fra advokatfirmaet Elmer & Partnere om at forlænge den foreslåede tillægsfrist fra 1 år til 3 år for arbejdsskadekrav vil indebære, at skadelidte vil have mindst 3 år i stedet for mindst 1 år regnet fra det tidspunkt, hvor der gives meddelelse om arbejdsskademyndighedernes afgørelse, til at afbryde forældelsen endeligt, eksempelvis ved at indbringe afgørelsen for domstolene.

Imod et sådant ændringsforslag kan navnlig anføres, at det ikke i samme omfang som en tillægsfrist på 1 år vil tilskynde den skadelidte til at søge kravet bragt på det rene hurtigt med henblik på at sikre, at en eventuel tvist kan løses på det bevismæssigt bedste grundlag.

For et sådant ændringsforslag kan navnlig anføres arbejdsskadeområdet særlige karakter, herunder at der i dag ikke gælder nogen »kort« forældelsesfrist på dette område.

Spørgsmål 35:

Ministeren bedes kommentere de to eksempler på sager, som efter de nye foreslåede regler ville falde for forældelsesfristen, jf. henvendelsen fra Elmer & Partnere af 23/5-07 (bilag 17).

Svar:

Justitsministeriet er ikke i besiddelse af de to utrykte landsretsdomme, som advokaterne henviser til som grundlag for de to eksempler.

Det første eksempel drejer sig om en hjemmehjælper, der først anmelder en skade 6 år efter skadens indtræden. Hjemmehjælperen har i den mellemliggende periode fortsat kunnet passe sit arbejde, men dog med mange sygedage. Spørgsmålet er, om et eventuelt krav på erstatning for tabt erhvervsevne i en sådan situation ville være forældet efter de foreslåede regler.

Efter Justitsministeriets opfattelse følger det af lovforslagets § 3, stk. 2, at forældelsesfristen for krav på erstatning for tab af erhvervsevne tidligst regnes fra det tidspunkt, hvor det er muligt for den skadelidte at opføre sit krav, f.eks. det tidspunkt, hvor den skadelidte ophører med at arbejde eller overgår til anden og lavere lønnet beskæftigelse på grund af arbejdsskadens følger.

I det pågældende eksempel ville forældelsesfristen for kravet om erhvervsevnetabserstatning derfor efter Justitsministeriets opfattelse ikke være udløbet efter de foreslåede regler.

I det andet eksempel beskrives en situation, hvor den skadelidte ikke regner med, at hun vil få varige men. Skadelidte har indimellem nogle rygproblemer, som hun kommer sig over, og først da skadelidte efter et rygproblem knap tre år efter ulykken ikke kommer sig igen, anmelder hun skaden. At skadelidte anmelder kravet, inden der er gået 3 år fra den begivenhed, der gav anledning til rygproblemerne, skyldes ifølge advokaterne den tilfældighed, at rygproblemernes varige karakter når at vise sig inden for 3 år.

Efter Justitsministeriets opfattelse følger det af lovforslagets § 3, stk. 2, at forældelsesfristen for krav på godtgørelse for varigt men i en sådan situation tidligst vil skulle regnes fra det tidspunkt, hvor de helbredsmæssige følger af skaden er så afklarede, at den skadelidte kan opføre sit krav. I det nævnte eksempel vil forældelsesfristen for kravet på mengodtgørelse derfor efter Justitsministeriets opfattelse først skulle regnes fra det tidspunkt, hvor det kan konstateres, at rygproblemerne har en varig karakter.

I dette eksempel ville forældelsesfristen for kravet om mengodtgørelse derfor efter Justitsministeriets opfattelse ikke være udløbet efter de foreslåede regler, selv om rygproblemernes varige karakter først havde kunnet konstateres f.eks. 4 år efter skaden.

Spørgsmål nr. 36:

I et tænkt eksempel, hvor en person kommer ud for en arbejdsulykke, antager vi, at sagen bliver endeligt afgjort i Ankenævnet efter 2 år med en erstatning for såvel mén som delvis erhvervsevnetab. I så fald bedes ministeren redegøre for, hvor lang tid, der herefter må gå, før sagen bliver indbragt for domstolene med krav om erstatning efter erstatningsansvarsloven. Herunder om der er forskel i forhold til sager om supplerende mén- og erstatningsansvarserstatning og sager om godtgørelse for svie og smerte.

Svar:

Som det fremgår af besvarelsen af spørgsmål nr. 20 vedrørende lovforslaget, vil den foreslåede »korte« forældelsesfrist som udgangspunkt skulle regnes fra skadens indtræden både for krav efter arbejdsskadesikringsloven og krav efter de almindelige erstatningsretlige regler, jf. lovforslagets § 2, stk. 1 og 4. Denne forældelsesfrist begynder dog ikke at løbe, hvis skadelidte var i utilregnelig uvidenhed om fordringen eller skyldneren, jf. lovforslagets § 3, stk. 2.

Det følger af Højesterets dom, der er optrykt i Ugeskrift for Retsvæsen 1995.843 H, at i tilfælde, hvor et krav kan være omfattet af arbejdsskadesikringsloven, er den skadelidte ikke berettiget til at forfølge sit eventuelle krav efter de almindelige erstatningsretlige regler, før spørgsmålet om dennes tilsvarende krav efter arbejdsskadesikringsloven er afgjort. Dommen indebærer, at krav på supplerende godtgørelse for varigt mén og supplerende erstatning for tab af erhvervsevne (»differencekrav«) ikke kan rejses efter de almindelige erstatningsretlige regler, før spørgsmålet om kravet efter arbejdsskadesikringsloven er afgjort.

Det følger af lovforslagets § 14, at hvis fordringshaveren har været afskåret fra at afbryde forældelse på grund af en hindring, som ikke beror på fordringshaverens forhold, indtræder forældelse tidligst et år efter hindringens ophør. Denne bestemmelse vil i givet fald finde anvendelse på den beskrevne situation, således at forældelsesfristen vedrørende differencekrav tidligst kan udløbe et år efter arbejdsskademyndighedernes afgørelse om kravene i henhold til arbejdsskadesikringsloven.

Den skadelidte vil i det nævnte eksempel, hvor der kun er gået 2 år fra forældelsesfristens begyndelsestidspunkt, da der træffes afgørelse efter arbejdsskadesikringsloven, have et år efter Ankestyrelsens afgørelse til at indbringe det supplerende krav mod arbejdsgiveren for domstolene. Var der f.eks. blevet truffet afgørelse efter 1 år, ville den skadelidte have haft 2 år til at indbringe sagen for domstolene i medfør af den foreslåede 3-årige forældelsesfrist, og § 14 ville i så fald ikke have haft selvstændig betydning. Var der f.eks. blevet truffet afgørelse efter 3 år, ville den skadelidte i medfør af § 14 have haft et år til at indbringe sagen for domstolene.

Der kan ikke efter arbejdsskadesikringsloven rejses krav på erstatning for tabt arbejdsfortjeneste eller godtgørelse for svie og smerte. Sådanne krav vil derfor kunne rejses uafhængigt af arbejdsskademyndighedernes behandling af kravet efter arbejdsskadesikringsloven. Forældelsesfristen for disse krav vil skulle regnes fra skadens indtræden, jf. lovforslagets § 2, stk. 4, medmindre skadelidte hverken kendte eller burde kende fordringen eller skyldneren, jf. lovforslagets § 3, stk. 2.

I det nævnte eksempel, hvor der er gået 2 år fra forældelsesfristens begyndelsestidspunkt, da der træffes afgørelse efter arbejdsskadesikringsloven, vil den skadelidte derfor have et år efter Ankestyrelsens afgørelse til at indbringe krav mod arbejdsgiveren på erstatning for tabt arbejdsfortjeneste eller godtgørelse for svie og smerte for domstolene. Var der f.eks. blevet truffet afgørelse efter 1 år, ville den skadelidte have haft 2 år til at indbringe sagen for domstolene i medfør af den foreslåede 3-årige forældelsesfrist. Var der f.eks. blevet truffet afgørelse efter 3 år, ville den skadelidte ikke have nogen yderligere frist for at indbringe de pågældende krav for domstolene, medmindre den 3-årige forældelsesfrist er suspenderet efter lovforslagets § 3, stk. 2.

Spørgsmål 37:

Er ministeren enig i, at 3 ud af de 4 domme, som Elmer & Partnere nævner, jf. bilag 17, ikke ville have medført de store erstatninger til de pågældende, hvis deres sager var blevet behandlet efter de regler, der foreslås?

Svar:

De to første domme, som advokaterne nævner, er behandlet i besvarelsen af spørgsmål nr. 35 vedrørende lovforslaget. Som det fremgår heraf, er det Justitsministeriets opfattelse, at kravene i disse to sager ikke ville have været forældet efter de foreslåede regler.

Advokaterne nævner endvidere Højesterets domme optrykt i Ugeskrift for Retsvæsen 2006, side 1444 og 2006, side 3370. Begge domme angår tilfælde, hvor Arbejdsskadestyrelsen har genoptaget sager på andet grundlag end arbejdsskadesikringslovens §§ 41-43. Ingen af kravene i disse sager ville have været forældet efter de foreslåede regler, hvis Folketinget vedtager det ændringsforslag, som er sendt til Retsudvalget den 23. maj 2007, og som indebærer, at der i sådanne genoptagelses-tilfælde alene vil gælde en absolut forældelsesfrist på 30 år.

Spørgsmålet kan således besvares benægtende.

Spørgsmål 38:

Kan ministeren bekræfte, jf. henvendelsen fra Elmer & Partnere (bilag 17), at antallet af sager, som er blevet afvist af Arbejdsskadestyrelsen i den periode, hvor arbejdsskademyndighederne urigtigt anvendte en 5-årsforældelsesfrist over en 3-årig periode var 1.679 sager?

Svar:

Justitsministeriet har anmodet Beskæftigelsesministeriet om et bidrag til besvarelsen af spørgsmålet.

Beskæftigelsesministeriet har oplyst følgende:

»Arbejdsskadestyrelsen har i forbindelse med Højesterets dom af 5. oktober 1999 vedrørende forældelse opgjort antallet af sager, der er afvist med begrundelsen, at kravet var forældet, til 1.679.

I forbindelse med dommen blev der skrevet ud til 1.214 personer, idet der i de resterende sager allerede var sket genoptagelse blandt andet som følge af hjemvisninger fra Ankestyrelsen.

998 fik deres sag genoptaget.

Der er tilkendt erstatning og godtgørelse i 345 af disse sager.«

Spørgsmål 39:

Er ministeren enig med Elmer & Partnere, jf. bilag 17, når de anfører, at den 5-årige frist, der må formodes at være indarbejdet i befolkningens bevidsthed, ikke har været mere indarbejdet, end at hundredevis af arbejdsskaderamte hvert år har anmeldt skader mere end 5 år, efter at disse er indtrådt?

Svar:

Højesteret fastslog ved dommen, der er optrykt i Ugeskrift for Retsvæsen 2000, side 19, at den 5-årige forældelsesfrist efter 1908-loven ikke finder anvendelse på krav i henhold til arbejdsskadesikringsloven. Dommen gav anledning til, at Arbejdsskadestyrelsen genoptog en række sager, som

var blevet afvist med den begrundelse, at kravene var forældet efter 1908-loven. Der er redegjort for antallet af sager i besvarelsen af spørgsmål nr. 38 vedrørende lovforslaget.

Beskæftigelsesministeriet har oplyst, at der årligt anmeldes ca. 45.000 arbejdsskader til Arbejdsskadestyrelsen. Der henvises endvidere til besvarelsen af spørgsmål nr. 44 vedrørende lovforslaget.

Spørgsmål 40:

Er ministeren enig i, at lovforslaget vil resultere i flere retssager?

Svar:

Justitsministeriet lægger til grund, at spørgsmålet navnlig angår en eventuel forøgelse af antallet af retssager om krav i henhold til arbejdsskadesikringsloven.

Efter lovforslaget afbrydes både den foreslåede »korte« frist på 3 år og den foreslåede »lange« frist på 10 år, for nogle krav vedkommende 30 år, ved, at skyldneren erkender sin forpligtelse, eller ved, at fordringshaveren foretager forskellige former for retslige skridt, jf. lovforslagets §§ 15-18.

Efter lovforslagets § 21, stk. 2, indtræder forældelse tidligst et år efter, at en myndighed har givet meddelelse om sin afgørelse, hvis en sag om en fordrings eksistens eller størrelse, eller en sag, som er afgørende herfor, inden forældelsesfristens udløb er indbragt for den administrative myndighed.

Det vil derfor i første omgang ikke være nødvendigt at anlægge retssag for at afbryde forældelsen af et krav, der anmeldes efter arbejdsskadesikringsloven, idet indbringelse af kravet for arbejdsskademyndighederne vil medføre, at forældelsesfristen foreløbigt afbrydes.

Den 1-årige tillægsfrist i lovforslagets § 21, stk. 2, indebærer, at den skadelidte har *mindst* et år fra myndighedens afgørelse til at indbringe afgørelsen for domstolene. Fristen vil være længere, hvis der er mere end et år tilbage af den almindelige forældelsesfrist.

På arbejdsskadeområdet gælder i dag alene den 20-årige forældelsesfrist efter Danske Lov. Denne forældelsesfrist kan afbrydes ved påmindelse, og hvis den skadelidte er uenig i arbejdsskademyndighedernes afgørelse og ønsker at indbringe den for domstolene, vil det således i dag ikke være nødvendigt at gøre dette inden for et år for at undgå, at fordringen forældes.

Det kan derfor naturligtvis ikke på forhånd udelukkes, at den foreslåede 1-års frist i nogle tilfælde vil kunne medføre, at en skadelidt vælger at anlægge retssag inden fristens udløb for at undgå forældelse, og at det efterfølgende fastslås, at arbejdsskademyndighedernes afgørelse var korrekt.

Spørgsmål 41:

Hvilke overvejelser, initiativer og beslutninger vil en skadelidt typisk skulle tage inden for den foreslåede tillægsfrist på 1 år, og hvor lang tid må de enkelte dele skønsmæssigt vurderes at tage?

Svar:

Justitsministeriet lægger til grund, at spørgsmålet tager sigte på arbejdsskadesager, hvor arbejdsskademyndighederne har truffet en afgørelse, som skadelidtes er helt eller delvis uenig i.

Der er bl.a. i besvarelsen af spørgsmål nr. 40 vedrørende lovforslaget redegjort for bestemmelsen i lovforslagets § 21, stk. 2, som i arbejdsskadesager indebærer, at forældelse *tidligst* indtræder et år efter, at arbejdsskademyndighederne har givet meddelelse om afgørelsen.

Efter almindelige forvaltningsretlige principper er arbejdsskademyndighederne forpligtede til at søge sagerne forsvarligt belyst, inden der træffes afgørelse, og myndighederne har bl.a. adgang til at indhente oplysninger om skadelidtes helbredsmæssige og erhvervmæssige forhold. Arbejdsskade-

myndighederne har efter forvaltningslovens almindelige regler pligt til at partshøre den skadelidte over de oplysninger, der måtte være indhentet til brug for behandlingen af sagen. Skadelidte kan i den forbindelse anføre, om der er oplysninger, som efter hans eller hendes mangler i vurderingsgrundlaget.

Endvidere har arbejdsskademyndighederne efter forvaltningsloven pligt til at begrunde de afgørelser, der træffes, og det skal fremgå af begrundelsen, hvilke oplysninger der er lagt vægt på ved afgørelsen.

Uanset det anførte forekommer der naturligvis tilfælde, hvor den skadelidte efter sagens afgørelse finder, at der er behov for at indhente supplerende oplysninger eller rådgivning med henblik på eventuelt at anfægte afgørelsen. I givet fald kan der eventuelt være anledning til at søge om fri proces. Der kan ikke siges noget generelt om, hvilke oplysninger der kan være tale om, eller hvilke elementer i en afgørelse, en skadelidte kan være uenig i, og det kan naturligvis ikke på forhånd udelukkes, at der vil kunne forekomme tilfælde, hvor der er truffet en forkert afgørelse af myndighederne, og hvor den skadelidte har behov for supplerende oplysninger, som ikke kan skaffes inden for et år.

Det bemærkes, at arbejdsskademyndighedernes afgørelse bl.a. vil kunne genoptages efter arbejdsskadesikringslovens regler herom, hvis der efter afgørelsen er fremkommet nye, væsentlige, faktiske oplysninger. I så fald får den foreslåede tillægsfrist ingen betydning.

Spørgsmål 42:

Mener ministeren i fortsættelse af forrige spørgsmål, at skadelidte uden videre vil kunne nå det hele inden for 1 år?

Svar:

Der henvises til besvarelsen af spørgsmål nr. 41 vedrørende lovforslaget.

Spørgsmål 43:

Ministeren bedes oplyse, hvilke grupper der vil blive stillet ringere med en vedtagelse af L 165 og L 166.

Svar:

Efter gældende regler er forældelsesfristen for krav efter arbejdsskadesikringsloven 20 år.

Det fremsatte forslag til ny forældelseslov indebærer for arbejdsskadeområdet, at der indføres en kort forældelsesfrist på 3 år kombineret med en absolut frist på 30 år. Den korte frist regnes fra det tidspunkt, hvor tilskadekomne kunne opgøre og rejse sit krav. Den lange frist på 30 år regnes fra ophøret af den skadevoldende handling.

Den nye forældelseslov vil således ramme personer, der forholder sig passivt i 3 år eller mere efter, at pågældende var i stand til at opgøre og rejse sit krav.

Det gælder både i forhold til anmeldelse af selve skaden og anmodning om genoptagelse. For så vidt angår genoptagelse regnes den korte frist fra det tidspunkt, hvor de forhold, som begrunder genoptagelse efter loven, foreligger.

Det bemærkes, at det fremsatte ændringsforslag indebærer, at den korte forældelsesfrist på 3 år og tillægsfristen på 1 år ikke gælder i to tilfælde – dels hvor en sag om erstatning kan genoptages, fordi den pågældende sygdom efterfølgende er blevet optaget på fortegnelsen over erhvervs sygdomme,

jf. arbejdsskade-sikringslovens § 41, stk. 2, dels hvor en sag genoptages på andet grundlag end arbejdsskadesikringslovens §§ 41-43.

Den sidstnævnte kategori angår tilfælde, hvor sager genoptages på almindelig forvaltningsretligt grundlag i anledning af, at myndighederne har ændret deres praksis. Arbejdsskadestyrelsen har således genoptaget sager i tilfælde, hvor arbejdsskademyndighedernes praksis er blevet underkendt ved domstolene.

Ændringsforslaget indebærer, at alene den 30-årige forældelsesfrist gælder i disse situationer.

Spørgsmål 44:

Ministeren bedes i fortsættelse af forrige spørgsmål oplyse – om muligt – hvor mange personer, det drejer sig om.

Svar:

Arbejdsskadestyrelsen modtager årligt omkring 45.000 sager, herunder også sager om genoptagelse.

Langt de fleste af disse sager anmeldes rettidigt inden for lovens frister og giver ikke anledning til vanskeligheder i forbindelse med de foreslåede forældelsesfrister.

Arbejdsskadestyrelsen har netop foretaget en forløbsanalyse for skadeårgang 1997.

Følgende skema viser, hvornår sagerne vedrørende 1997 er modtaget i Arbejdsskadestyrelsen. Skemaet viser kun antallet af nye skader i 1997 og viser således ikke antallet af genoptagelser vedrørende 1997.

Skader i 1997 fordelt på året for anmeldelsen

	Året for anmeldelsen											I alt
	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	
Antal	32.451	5.538	666	293	197	127	74	42	36	18	2	39.444
Pct.	82,3	14,0	1,7	0,7	0,5	0,3	0,2	0,1	0,1	0,0	0,0	100,0

Tabellen viser, at 96,3 pct. af sagerne er anmeldt inden for 1 år fra skadeåret.

98,7 pct. af sagerne er anmeldt til Arbejdsskadestyrelsen inden 3 år, og 99,5 pct. af sagerne er anmeldt til Arbejdsskadestyrelsen inden 5 år. Under 0,5 pct. af sagerne er anmeldt mere end 5 år efter skadeåret.

Tabellen viser **ikke**, om kravene er anmeldt for sent, når de anmeldes til Arbejdsskadestyrelsen. Det skyldes blandt andet, at sagerne kan være rettidigt anmeldt til forsikringsselskabet. Tabellen viser heller ikke, om der ville være sket suspension af forældelsen, fordi tilskadekomnes krav først på et senere tidspunkt har kunnet opgøres endeligt.

Spørgsmål 46:

Ministerens kommentarer udbedes til de ændringsforslag, som er foreslået af Elmer & Partnere, jf. L 165 – bilag 17, side 6.

Svar:

Der henvises til justitsministerens besvarelse af spørgsmål 32, 33 og 34 af 24. maj 2007 fra Retsudvalget.

Spørgsmål 47:

Ministeren bedes i fortsættelse af forrige spørgsmål oplyse, hvor mange personer, som efter en eventuel vedtagelse af de i spørgsmålet nævnte ændringsforslag, som skønnes at blive dårligere stillet end efter gældende lovgivning.

Svar:

Der henvises til svaret på spørgsmål 44.

Spørgsmål 48:

Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 29/5-07 fra advokat Olav Willadsen, Glostrup, vedrørende L 165, jf. L 165 – bilag 19.

Svar:

Advokat Olav Willadsen rejser i sit brev af 29. maj 2007 til Folketingets Retsudvalg en række spørgsmål, som han tidligere har rejst i brev af 16. maj 2007 til Retsudvalget. Spørgsmålene angår navnlig forslaget om at afskaffe muligheden for, at fordringshaveren kan afbryde forældelsen efter 20-års reglen i Danske Lov alene ved en påmindelse til skyldner.

Justitsministeriet har kommenteret advokat Willadsens tidligere henvendelse i besvarelsen af spørgsmål nr. 22 vedrørende lovforslaget, hvortil der henvises. Den seneste henvendelse giver Justitsministeriet anledning til følgende supplerende bemærkninger:

Willadsen anfører, at den foreslåede afskaffelse af muligheden for at afbryde forældelsen ved påmindelse navnlig er til skade for kreditorer, der yder lån.

Som det fremgår af besvarelsen af spørgsmål nr. 22 vedrørende lovforslaget bygger dette punkt i forslaget på en enig anbefaling fra Forældelsesudvalget, hvor bl.a. Finansrådet og Realkreditrådet var repræsenteret. Som det bl.a. er anført i udvalgets betænkning, bør forældelsesreglerne generelt navnlig bidrage til, at fordringer afvikles eller bringes på det rene inden rimelig tid, og at procesførelse om meget gamle fordringer undgås. Forældelsesudvalget anfører bl.a., at disse hensyn i de fleste tilfælde ikke på tilfredsstillende måde tilgodeses ved en ordning, hvor fordringshaveren har mulighed for til enhver tid at forny forældelsesfristen ved blot at tilkendegive over for skyldneren, at han eller hun mener at have et krav mod den pågældende.

Justitsministeriet er enig i udvalgets synspunkter.

Det kan tilføjes, at der for fordringer i henhold til pengelån er foreslået en særlig lang forældelsesfrist (10 år), jf. lovforslagets § 6, stk. 1.

Advokat Willadsen anfører, at der gør sig særlige forældelsesmæssige hensyn gældende, når et krav er fastslået ved en domstolsafgørelse.

Justitsministeriet er enig i dette synspunkt, og i overensstemmelse med Forældelsesudvalgets anbefaling indeholder lovforslaget en særlig lang forældelsesfrist (10 år), når fordringens eksistens og størrelse er fastslået ved dom, jf. lovforslagets § 5, stk. 1, nr. 3.

Willadsen anfører endvidere, at en skyldner vil kunne undgå at betale sin gæld ved at flytte til udlandet og opholde sig der, indtil fordringerne er forældede.

Det følger imidlertid af lovforslagets § 14, at i tilfælde, hvor fordringshaveren har været afskåret fra at afbryde forældelsen på grund af ukendskab til skyldnerens opholdssted, indtræder forældelse tidligst et år efter, at fordringshaver fik eller burde have fået kendskab til skyldnerens opholdssted.

Endvidere indebærer § 14, at forældelsesfristen suspenderes, hvis fordringshaveren har været afskåret fra at afbryde forældelse på grund af en hindring, som ikke beror på fordringshaverens forhold. Dette vil omfatte tilfælde, hvor det ikke er muligt for fordringshaveren at foretage retslige skridt mod skyldneren, f.eks. på grund af processuelle regler i det pågældende land. I sådanne tilfælde indtræder forældelse tidligst et år efter hindringens ophør.

Desuden kritiserer Willadsen i sit brev, at private kreditorer ikke kan iværksætte lønindeholdelse.

Justitsministeriet kan oplyse, at Retsplejerådet som led i sin igangværende gennemgang af den civile retspleje bl.a. skal se nærmere på reglerne om tvangsfuldbyrdelse. Rådet vil som led i den samlede gennemgang af området også vurdere fordele og ulemper ved at give mulighed for lønindeholdelse for private krav.

Willadsen bemærker afslutningsvis, at der er betydelige EU-retlige følger af lovforslaget, som ikke er omtalt i bemærkningerne. Som anført under pkt. 4 i lovforslagets almindelige bemærkninger, er det Justitsministeriets opfattelse, at lovforslaget ikke indeholder EU-retlige aspekter.

Spørgsmål 49:

Ministeren bedes kommentere henvendelse af 29/5-07 fra Teknisk Landsforbund, vedr. L 165, jf. L 165 – bilag 20.

Svar:

Teknisk Landsforbund udtrykker i henvendelsen af 29. maj 2007 bekymring over lovforslagets virkninger på arbejdsskadeområdet.

Teknisk Landsforbunds kritikpunkter vedrører navnlig spørgsmål, som Justitsministeriet har kommenteret ved besvarelserne af spørgsmål nr. 12, 16, 17, 21, 23, 24, 26 og 27 vedrørende lovforslaget.

Efter Justitsministeriets opfattelse vil Teknisk Landsforbunds kritikpunkter i det væsentlige være imødekommet med det ændringsforslag til L 166, som Justitsministeriet samtidig har fremsendt til Retsudvalget.